

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Dva svetova

Zadnje tedne je bil evropski politični svet opozorjen na prizadevanja Mussolinija, da bi se Avstrija in Nemčija spravili. To, kar zasleduje Italija iz svojega političnega interesa, k temu stremijo drugi s stališča nemškega narodnega socializma, ki na vsak način želi osnovati novi nemški rajh, ki naj bi pogoltnil Avstrijo vase. Takih elementov je v Avstriji sami veliko, in sicer tudi tam, kjer bi jih nihče ne pričakoval. Zato hitlerizem ostaja slej ko prej nevarnost za avstrijsko republiko in indirektno tudi za vso Evropo. Čeprav Mussolini gotovo ne želi, da bi se uničila samostojnost Avstrije, pa njegov trud, da bi Rim igral vlogo posredovalca med Avstrijo in Nemčijo ter patrona srednje Evrope, nehoti pospešuje pangermanske namerne, ki jih je v zgodovini zopet oživil Hitler.

Gre za dva idejno popolnoma nasprotna sveta. Hitlerizem je prusovstvo pod krinko nemstva in njegov nemški nacionalizem je v korenini težnja pruske rase za hegemonijo. Strašna ironija je, da je voditelj tega gibanja Avstrijec in katoličan. Prusija želi predstavljati vso nemško ljudsko skupnost v enem samem rajhu, v katerem naj bi se izbrisale vse razlike vere, ljudskih osebnosti in mentalitete. Na ta način vidimo, da Hitler obnavlja ideal velikega Kurfürsta, Friderika Velikega in Bismarcka, s to razliko, da so pruski knezi in kralji kot liberalci in racionalisti pustili, da se je vsak Nemec izveličal po svoji fasoni (znani rek velikega Fritzja) — Hitler pa hoče nemškega duha popolnoma uniformirati, v čemer se pokaže vsakdozi kot otrok naše materijalistično-mehanične dobe. Za ta njegova stremjenja pomeni seveda Avstrija največji oviro, ki jo mora podreti, ako naj njegov narodni socializem, boljše rečeno, plemenitski paganizem pruskega bistva, v resnici zajame vse, ki govorijo nemški jezik in ako naj se njegov nazor v resnici vkorenini v nemškem ljudskem organizmu. Brez Avstrije ostane Hitlerjeva misel samo zamisel in njegov rajh stvor brez prave duše. Avstrija je od nekdaj dežela, v kateri nemško bitje (die deutsche Art) v svoji najpristnejši obliki živi in ki hrani nemške tradicije iz časa, ko je bil ta narod še v celoti zvezan s središčem krščanskega univerzalne kulture ter jih tudi danes razvija dalje, dočim je prusovstvo po svoji duševnosti ostalo pravemu nemstvu tuj element. Zato je popolnoma razumljivo, da Hitler iz politične nujnosti zastavlja vse svoje sile, da in v svrhu izenačenja nemškega naroda absorbira Avstrijo.

To je kajpada nevarno, tem bolj, ker je Avstrija zlasti po vojni iz raznih razlogov bila čedalje bolj okužena po pruskem duhu. K temu niso pripomogli samo nemški nacionalci iz najrazličnejših krščanskih in liberalnih taborov, ampak tudi socialni demokrati, ki so namesto odrešenja proletarijata ves svoj trud obračali v to, da izpodkopljejo katolicizem, ki je najmočnejši branik osebnosti avstrijskega nemstva in pravega nemstva sploh. Toda odpor proti Hitlerju se v Avstriji v zadnjem času ojačuje prav zato, ker ni samo političnega značaja, ampak je obenem eden izmed pojavov, ki označujejo reakcijo proti brezboštvo, antikataličanstvu in razdiralnim težnjam sploh — predstavlja torej močan kulturni tok in stremjenje po restavraciji kulturnih vrednot, ki jih skušata rušiti tako rdeči kakor narodni socializem. Čim bolj se razkriva pravo lice hitlerizma v svojem protikataličnem in vsej zapadni kulturi sploh nasprotujočem bistvu, tem jačja je tudi samobramba, ki danes prehaja iz v ofenzivo.

In tako slišimo v času, ko bi nekateri zopet radi zagrabili roko, ki se jim iz Berlina ponuja v spravo, o čedalje bolj močnem kulturnem pokretu v Avstriji, ki pobija pruski narodni socializem v koreninah, in ki teži za tem, da bi se nemška duša sploh očistila tega, njenemu bistvu tujega strupa. Na Dunaju obstoja velik kulturni krog, ki izdaja od začetka decembra lanskega leta tednik z naslovom »Der christliche Ständestaat« in ki združuje v sebi najboljše avstrijske krščanske intelektualce iz Dunaja in Prage, katerim so se pridružili tudi emigranti iz Hitlerjeve Nemčije. V tem gasilu beremo članek profesorja von Hildebranda, v katerem se podajajo smernice tega pokreta. Avstrija naj bo, kakor pravi, v noči sodobne smede duhov barijera proti vsem rušičim in raztaplajočim silam boljše vize in narodnega socializma, ki sta se zarotila proti zapadni krščanski omiki. Avstrija ima danes ogromno poslanstvo, da ves krščanski zapad reši tega navela. Narodnosocialistični val pomeni naskok proti nemškemu bitju in nemški kulturi, odpad od nemške naravi in tradicije, in zato se morajo združiti proti temu vsi Avstrijci, ne glede na svojo strankarsko pripadnost. Radi tega je treba vlado Dollfusa podpirati iz katoliškega, evropskega in nemškega čustvovanja. Prusi niso nobeni Nemci, ampak so iz vzhoda kot čisto tuje plemo v Nemčijo vdrli, ki je bil nemški narod že na osnovi svoje bitli, antične kulture in katoliške vere zasnoval nemško ljudsko skupnost. To pravo nemstvo ni nikoli delalo vprašanja iz takozvane plemenske pripadnosti in plemenskih osebnosti in plemenski princip sploh načeloma odklanja. Če se postavimo na plemensko stališče, potem imajo Prusi najmanj pravice govoriti o nemški nacionalni politiki. Avstrijci priznavajo nemstvo predvsem kot duhovno enoto vseh, ki so vkoreninjeni v nemško krščansko kulturo in ki hočejo ostati v zvezi z vsemi kulturnimi narodi, vršec v občestvu narodov edinole kulturno poslanstvo v širokem okviru katoliške univerzalnosti. Hitlerjeva Nemčija, ki je izstopila iz Zveze narodov, se je s tem sama izbrisala iz vrst kulturnih držav in razgalila vse barbarstvo in nekulturo (dobesedno!) Hitlerjevega rasnega nacionalizma. Prusija je v zgodovini sploh razdira eno nemškega duha, kateremu je prusovstvo prineslo samo škodo in ga zapeljalo do nekrščanskega in nekulturnega imperializma, ki ga hoče Hitler sedaj oživiti s tem, da njegovi kulturni sodelavci propagirajo bedasto mitologijo starih Germanov, ko so se čepeli po hostah in močvirjih...

Hitlerjevska Nemčija je zaradi tega seveda zelo ogrožena in očita avstrijskim krščanskim kulturnim delavcem, da so se zavestno odpo-

Kaj se godi v Romuniji?

6000 članov železne garde aretiranih - Borba proti zaščitnikom tujega kapitala

Pariz, 10. jan.

Politični položaj kljub imenovanju nove vlade Tatarescu se vedno ni razjasnil. Glaven političen dogodek je bil prihod ministra za zunanje zadeve Titulescu v Sinajo, da se razgovori s kraljem o važnih problemih sedanjega momenta v Romuniji. Titulescu je popolnoma tajno prispel v Sinajo, in sicer pod močnim varstvom v avtomobilu, potem ko je izstopil na neki mali postaji železniške proge, ki pride iz Jugoslavije. Celotni uradniki zunanjega ministrstva niso vedeli, kdaj Titulescu pride. Zanimivo je tudi, da Titulescu tudi v Bukarešti ni videti javno, in sicer zato, ker se trdi, da se je na listi onih oseb, katere je »železna garda« obsojila na smrt, nahajalo poleg znane Zidine gospo Lupescu, ki igra v romunski politiki važno vlogo, tudi ime ministra Titulescu.

V razgovoru s kraljem je Titulescu zahteval kot pogoji, da ostane tudi v vladi Tatarescu minister za zunanje zadeve, več važnih osebnih sprememb, o čemer smo že poročali. Titulescu je zahteval odstranitev več oseb iz visokih položajev. Kralj je zahteve Titulescu sprejel in imenoval namesto vojne ministra Uica generala Jonela Antonescu, Stangaci, šef javne varnosti, se je nadomestil z majorjem Cernatom, romunski poslanik v Parizu Dinu Cezianu, je bil odpoklican in imenovan za ministra kraljeve palače, radi česar je odstopil sedanjí privatni tajnik kralja Puiu Dumitrescu. Dogovorjeno je tudi bilo, da bo šel v Pariz za poslanika sedanjí poslanik v Budimpešti Grigorescu, in imel je odstopiti tudi general Dumitrescu, poveljnik orožništva.

V zadnjem hipu pa se je ta položaj zopet čez noč spremenil. V političnih krogih se namreč govori, da se je kralj premislil in se na spremembo, ki jih je Titulescu zahteval, ne bode izvršile. Zato bo Titulescu moral odstopiti in je zelo verjetno, da bo na njegovo mesto kot minister zunanjih zadev imenovan Viktor Antonescu, bivši romunski poslanik v Parizu, ki je sedaj varuh pečatov. Pravijo, da bo Titulescu podal ostavko tudi na svoj položaj poslanika v Londonu in da se bo Titulescu zapisal v narodno kmečko stranko, ki je v najhujši opoziciji proti režimu sedaj vladajoče liberalne stranke. Kaj je na teh vesteh, se bo v kratkem videlo. Vsekakor pa so te govorice zelo značilne za ne-

jasnost sedanjega političnega položaja v romunski državi.

Železna garda - kdo je - kaj hoče

Kar se tiče »Železne garde«, je listom strogo prepovedano, da bi o tej stvari sploh kaj pisali, toda zanesljive informacije trdijo, da je bilo v Bukarešti in ostalih mestih Romunije aretiranih okoli 6000 članov »železne garde«. Večina aretirancev so dijaki, veliko pa je tudi intelektualcev, pisateljev in celo duhovnikov. Policija je zaprla tudi mnogo članov družin aretiranih zarotnikov, bodisi, da so osumljeni sodelovanja z zarotniki, ali pa mislijo na ta način kaj točnejšega izvedeti o zaroti. Policiji se dosedaj baje še ni posrečilo izvedeti eno samo pozitivno stvar o zaroti, oziroma aretirancem tozadevno kaj dokazati. Ne ve se torej, ali je res obstajala kakšna lista oseb, ki so bile od »Železne garde« na smrt obsojene, toda gotovo je, da je bil vodja tega pokreta Zelea Codreanu na nekem shodu imenoval te osebe, med katerimi je na prvem mestu bila že imenovana gospa Lupescu, o kateri se trdi, da je ona v prvi vrsti forsirala prihod liberalne stranke na vlado, ker ta stranka štiti Zide, proti katerim je pokret romunskih fašistov v prvi vrsti naperjen. Je pa ta pokret obrnjen zato proti romunskim Židom, ker so leti glavni kapitalisti v koncernih, pri katerih so udeleženi voditelji liberalne stranke — koncerni, ki po svojem denarnem vplivu predstavljajo najmočnejši faktor romunske politike.

6000 aretiranih

Mnogi pa trdijo, da umor Duce ni bil zamišljen po kakšni formalni zaroti, ampak da se je zgodil samo iz maščevanja zaradi tega, ker je v volilni kampanji policija v spopadih ubila nekaj članov oziroma agitatorjev Železne garde. Dasi baje, kakor smo že registrirali, proti aretiranim 6000 članom te stranke ni bilo mogoče zbrati nobenih dokazov, njih policija ne misli še tako hitro izpustiti, ker vlada v javnosti strah, da se ne bi potem zgodili novi atentati iz maščevanja. Izve se, da je bil Duca pred smrtjo opozorjen na atentat, ker je dan prej pri kosilu vprašal svoje prijatelje nenadoma, kje se nahaja neka gostilna. Ta gostilna pa je, kakor se zdaj izve, ista, v kateri je prenočeval eden izmed

komplincev dijaka Constantinescu, ki je drugi dan ministra na sinajski postaji ustrelil.

Najbolj se prizadeva seveda policija, da dobi v roke vodjo Železne garde, Zelea Codreanu, toda dozdaj ga še ni mogla najti. Zdi se, da Codreanu ni ušel iz države, ampak da se nahaja še vedno v Romuniji, dobro skrit.

Tuji oplivi

Še bolj ko vse to pa zanima javnost politično ozadje atentata in položaja, ki mu je sledil. Domneva, ki je zlasti razširjena po Parizu, da je Železna garda pod vplivom tiste politike, ki bi rada odtrgala Romunijo od Male antante in Francije, je videti močno utemeljena. Sum pa, da bi bila Železna garda zapisala na listo oseb, ki se morajo odstraniti, kakor se trdi, tudi Titulescu, zvestega prijatelja Francije in Male antante, se more zaenkrat sprico pomanjkanja sigurnih indicij samo registrirati.

Dijaki ostanejo kar so bili

Areacije mladih ljudi se po vsej državi nadaljujejo. Ob otvoritvi univerze včeraj se je splošno opazilo, da so dijaki demonstrativno nosili znake fašistične antižidovske lige, čeprav je oblast te znake prepovedala.

Prijatelji fašističnega pokreta trdijo, da je bil neki Ciunetti, ki je bil glavni pomočnik vodje Železne garde, Codreanuja, od policije ubit in njegovo truplo tajno pokopano.

Tatarescu odstopi?

Razširjena je tudi govorica, da namerava kabinet Tatarescu-a odstopiti, ako bi Titulescu vztrajal na svojem sklepu, da odloži portfelj zunanjega ministrstva.

★

Titulescu se je udal

Bukarešta, 10. jan. Rador poroča: Titulescu je bil v avdienci pri Nj. Vel. kralju Karolu. Avdienca je trajala od 17 do 19. Po avdienci je Titulescu položil prisego kot minister za zunanje zadeve v prisotnosti predsednika vlade Tatarescu.

Po razbitih pogajanjih z Nemčijo

Ofenziva Heimwehra

„Vsa oblast naj se preda majorju Feyu“

Dunaj, 10. jan. b. Po vseh znakih soč se stopili notranje-politični dogodki v Avstriji v odločilno in zelo resno fazo. Po bombnih atentatih in propagandnih izgredivih od strani narodnih socialistov in po večerajšnjem vladnem preglasu na narod, v katerem se napovedujejo ostri ukrepi proti vsem teroristom, je imelo včeraj vodstvo Heimwehra svoje zborovanje, ki mu je predsedoval knez Starhemberg. Posvetovanjem prispejajo v političnih krogih izredno velik pomen. V komunikaciji, ki je bil izdan pozno ponoči, se naglašja, da je zasedanje odgojeno, da bi se v medčasu dobile informacije, kako soglašajo politični cilji Dollfusove vlade s težnjami in željami Heimwehra. Kakor se čuje, je bila na večerajšnji seji Heimwehra soglasno izražena zaupnica vodstvu Heimwehra, obenem pa so se odobrili vsi vladni ukrepi proti narodnim socialstom. Istočasno pa se je zahtevalo, da vlada nastopi z enakimi energičnimi ukrepi tudi proti socialnim demokratom in da uvede čisto avtoritativen režim. Današnja »Arbeiter Zeitung« poroča, da zahteva Heimwehr odstop finančnega ministra Burescha in izročitev vse eksekutive v roke majorja Feyja. Heimwehr nadalje zahteva, da se postavi za pravosodnega ministra dr. Ludvika Drechsler, pravni zastopnik Heimwehra. V avstrijskih političnih krogih z velikim zanimanjem nasledujejo akcijo Heimwehra in kakor se v dobro poučenih krogih izjavlja, ni izključeno, da pride v kratkem v notranji avstrijski politiki do zelo radikalnih sprememb.

Dunaj, 10. jan. b. V pretekli noči je bilo zopet skoraj po vsej Avstriji izvršenih veliko atentatov, ki pa niso imeli uspeha. Eksplozirale so samo štiri bombe v prvem dunajskem okraju. V Brezenu je neznanec vrgel na orožniško postajo bombo in je pri eksploziji bil hudo ranjen neki orožnik. Sedem narodnih socialistov, ki jih je policija prijela, bodo bržkone izročeni prejemu sodu. V Salzburgu je eksplozija bombe razbila vsa okna na poslopju državne policije. Oblasti so aretirale štiri znane dunajske narodne socialiste in jih takoj odpremile v koncentracijsko taborišče v Woellersdorfu, medtem ko je narodno-socialističnim trgovcem, ki so bili zlasti aktivni v narodno-socialistični propagandi, odvzela koncesije. Iz raznih mest in pokrajin so bili odpremljeni narodni socialisti v koncentracijsko taborišče v Woellersdorf. Na Dunaju, posebno pa še v pokrajini, je zavladala med ljudstvom precejšnja nervoznost in zbežanost.

Vešala v Gradcu

Gradec, 10. jan. b. Dunajski preki sod pod predsedstvom dr. Beyerja je prispel danes semkaj, da sodi Petra Štrausa, ki je na dan Svetih treh kraljev zažgal v Affenzu hišo kneta Antona Pichlerja, ki mu je dal prejemajno miloščino. To je drugi primer, da bo preki sod izrekel razsodbo, odkar deluje v Avstriji. Vešala so postavljena na čezelnem sodišču v Gradcu.

Japonska zasede Mongolijo

Nanking, 10. jan. Japonska nevdržno nadaljuje okupacijo kitajske Mongolije. Guverner mongolske province Čarhar je sporočil, da v delci operirajo japonski vojaki, ki na njegov poziv, naj se oddalijo, ne dajo niti odgovora.

Japonske čete zasedajo nevtrarno cono okoli Pekinga proti določbam lanskega premirja s kitajsko vlado. Zasedli so važno mesto Gujan med Dolonorom in Kalganom, kjer gradijo letališče. Bati se je, da zasedejo kmalu Kalgan, ki pomeni zvezo Rusije s Pekingom. Japonci so obenem dovršili letališče v Tientsinu.

V Moskvi so vznemirjeni tudi zaradi izredne

vedali skupnemu nemškemu »Volkstumu« in »raju«. Značilno je, da tudi bivše katoliške »Germanije«, ki se še vedno ima za katoliško, ni sram, pridružiti se temu vpitju Hitlerjeve garde. Toda gospodje pri »Germaniji« naj se ne varajo in naj bodo prepričani, da so nemški katoličani čisto drugačnega mnenja in da bo politična in kulturna akcija Dollfusove Avstrije kmalu pomenila za paganske pasmologe v Berlinu še večjo nevarnost, nego jo danes le-ti predstavljajo za Avstrijo.

delavnosti japonske diplomacije v Kitaju samem. Japonski diplomati potujejo iz enega kitajskega mesta v drugo s tajnimi naročili. V ruski komunistični stranki sta dve struji, Vorošilova, ki dela na preventivno vojno proti Japoncem, preden bi ta mogla zavzeti še važnejše stratežne in politične postojanke, dočim je Molotov proti vojni. Na vsak način je zdaj vsa pozornost Moskve obrnjena na Vzhod.

„13 ruskih divizij pripravljenih“ trde Japonci

Tokio, 10. jan. m. Japonsko časopisje je zopet polno alarmantnih vesti o ruskih vojnih pripravah v Mandžuriji in o nevarnosti spopada med Rusijo in Japonci. Po vesteh, ki jih objavlja japonsko časopisje iz Harbina, prispevajo tja vsak dan nove okrepitve. Te okrepitve dobiva zlasti vladivostoka in amurska oblast. Po trditvah japonskega časopisja je koncentriranih v vzhodni Sibiriji 10 ruskih divizij s polno bojno opremo in tri konjiške divizije. Velika množina vojnega materiala se nahaja tudi v okolici Vladivostoka. Posebno močni so ruski letalski oddelki. Tako razpolaga ruska armada z velikim številom bombnih letal, s katerimi lahko v kratkem času poruši Tokio.

Zahvala kraljice Marije

Zagreb, 10. jan. Nj. Vel. kraljica je prejela na svoj rojstni dan številne čestitke od raznih osebnosti, društev in ustanov iz vse države. Po najvišjem nalogu je pisarni Nj. Vel. kralja čast toplo zahvaliti se za izraze vdanosti in lepe želje, predložene pri tej priliki Nj. Vel. kraljici. (Iz pisarne Nj. Vel. kralja v Zagrebu.)

Z dvora v Zagrebu

Zagreb, 10. jan. Za rojstni dan Nj. Vel. kraljice so mestna otroška zavetišča priredila v prostorih mestnega otroškega zavetišča na Selski cesti izredno uspešno svečanost. Prireditve sta počastila s svojim prihodom in obiskom Njuni Velikosti kralj in kraljica. Predstava se je končala okrog pol 12. Nj. Vel. kralj je v znak svojega visokega priznanja obdaroval siromašno deco z darom v vrednosti 30.000 Din.

Nj. Vel. kralj je kakor običajno tudi danes popoldne ob 15 odšel na izprehod po Zagrebu in okolici. To pot je obiskal in obhodel dva popolnoma različna dela mesta.

Medbalkanski pakt

London, 10. jan. Listi še ne priobčujejo nobenih komentarjev o obisku grškega zunanjega ministra Maximosa pri Simonu. Navzlic temu pa kaže, da obstoja tesna zveza med potovanjem grškega zunanjega ministra v London in namestnim medbalkanskim paktom. »Daily Express«, ki je glasilo politike imperialne osamljenosti, piše: Kaže, da bi Maximos rad dosegel v angleški prestolnici zagotovilo, da Velika Britanija ne bo proti njegovemu medbalkanskemu paktu in da ga bo morda celo podpirala, da pridobi na svojo stran tudi Bolgarijo.

Van der Lubbe obglavljen

Lipsko, 10. jan. Snoči so Van der Lubba sporečili, da je predsednik nemške republike Hindenburg odklonil njegovo prošnjo za pomilostitev. To vesti je Van der Lubbe sprejel z enako ravnodušnostjo, kakor na procesu. Na vprašanje, ali bi želel, da mu duhovnik da pred smrtjo zadnja tolažila, ni odgovoril. Tudi ni izrazil nobene posebne želje.

Davi so Van der Lubba zbudili ob 6 zjutraj. Nato so ga peljali na dvorišče sodne palače, kjer so žele bili zbrani državni tožilci Werner, predsednik sodišča Buenger in trije sodniki vrhovnega sodišča. Van der Lubbe je poslušal obtožnico z največjo ravnodušnostjo. Ko so ga vprašali, ali hoče kaj izjaviti, je po svojem običaju nagnil glavo. Nato je brez vsakega odpora sledil rablju, duhovnik pa je molil za njegovo dušo. Eksekucija je trajala komaj 30 sekund.

Zdravniki, ki so snoči pregledali Van der Lubba, so izjavili, da je duševno zdrav.

★

Poštna pristojbina za inozemstvo

Belgrad, 10. jan. AA. Občinstvo se opozarja, da je od 1. januarja t. l. zvišana poštna pristojbina za navadna pisma v inozemstvo, ki tehtajo do 20 gr. s 3 na 3,50 Din, za dopisnice pa z enega in pol na 1,75 Din. Za Italijo je poštna pristojbina za navadno pismo 20 gr. zvišana z 2,50 na 3 Din za dopisnice pa z 1,25 na 1,50 Din.

Karijera „lepega Saše“

Junak barov - lastnik javnih hiš - goljuf - prijatelj politikov - diplomatski intrigant - to je bil romunski žid Aleks. Stavinski

Paris, 8. jan. 1934.

Danes je vendar odstopil kolonialni minister Dalimier, ena glavnih trobent levičarskega kartela, ker je bil pritisk javnega mnenja vendar le premočen in je grozila nevarnost, da se bo zaradi tega denarnega škandala zrušila vsa vlada in z njo ves levičarski kartel. Tega se je vodstvo radikalne stranke balo in je rajši vrglo Dalimiera v morje, mesto da bi se potopila barka z vso posadko vred.

O škandalu samem pa prihajajo na dan vedno nove senzacije. Ta slepar je postal že legenda, toliko se o njem govori. Danes se sploh ne moreš zmeniti z nikomur na cesti, ne da bi po par besedah prišla oba na Stavinskega. Po Montmartru in po Montparnazu prepeva je razne kuplete o lepem Saši in njegovih milijonih. Humoriistični risarji ga rišejo v družbi ministrov in če se preveč javno zavijaš v kakšen boljši kožuh, boš takoj zaslišal za seboj sepetanje, češ ta je bil tudi s Stavinskim. Prodajalne so zgrabile za to popularno ime in danes dobiš po slaščičarnah že čokolado »Stavinski« in na bulvarjih ti vsiljuje čevlje, češ da je ravno take nosil Stavinski. Toda med tem, ko se je Paris že spoprijaznil s tem lumpom, ga pokopal v prezirljivo pozabljenosti in ga ovil v zasmehovanje, dere škandal vedno hujše naprej in je postal hudournik, ki se začenja v najviljebnije osebnosti v državi kakor tudi v inozemstvu.

Bar v rue Caumartin

Rue Caumartin, umazana ulica v središču mesta, kjer je največ »orientalskih institutov«, maserjev, maserk ter diplomiranih babic, je danes najbolj priljubljena ulica, ker vsakdo si hoče ogledati malo bezmice, kjer je svoje dni Stavinski začel svojo sleparsko karijero z barom »Chez le beau Chachas«, pri lepem Saši. Tam se je do dobrega seznanil s polsvetom barab in prostitucij ter se povzel priganjstvom, od katerega je zaslužil prve tisočake. Šel je v ječo, toda kmalu se je vrnil v svoj »quartier des Halles«, kjer je nadaljeval kot zastopnik javnih hiš. Toda to mu ni neslo zadosti. Srce mu je hrepenelo po višjih ciljih. Najel je brez denarja in s ponarejenim čekom Eifflov stolp za reklamo, a ko so ga od tam odgnali, reklamni del radiopostaje na istem stolpu. Napredek je bil prepočasen. Ustanovil je par javnih hiš v okolici Jean Jaures in na place d'Italie, nakar se je vrnil na izdelovanje pomad in čajev za sušanje. Njegova borba proti debelosti mu je vrгла ogromne vsote dohodka, ker v dobi vitke linije debeluh in dame brez linije živčujejo vse za tekočino, ki je namenjena odstranitvi masti, četudi bi to bila samo voda. Slednjič je policija poizvedovala za Stavinskim ječarobnim sredstvom in ker je ugotovila, da je prodajal le slano vodo, ga je poslala v zapor. Po enem letu ječe je Stavinski sklenil opustiti delovanje v Parizu ter seči po deželi. Ustanovil je delniško družbo za ponedeljske stroje, ki so bili po ceni in so našli v času dobre konjunkturo, nebroj odjemalcev na kmetih. Toda stroji so bili za nič, ali pa jih sploh ni bilo in Stavinski je moral napovedati konkurz ter se vrniti v ječo.

L. 1926 je bil zopet na svobodi. Kje bi se sedaj najbolje udeležoval? Frank pada, ljudje zapravljajo denar z obema rokama, igrajo na debelo. Ko jim denarja zmanjkuje, zastavljajo dragocenosti, pristane, dragulje. Stavinski se je takoj znašel: ustanovil je zastavljalnico po vseh večjih koraljskih mestih Francije. Denar mu je kar drl v blagajno. Denar je še bolj padel in ljudje niso mogli zastavljenih stvari odkupiti. On jih je prodal po vsem svetu. Nato se je frank utrdil in lepi Saša je imel par prvih priglavljenih milijonov v žepu. Sedaj je šel zopet v Pariz, si nabavil ogromno jahalnico s čistokrvnimi žrebi in kdor ima v Parizu hlev dirkalnih konj, je dosegel vrh in ni jih vrnil, ki bi se mu ne odprla več. Stavinski je izrazil to konjunkturo, obral s pokvarjenimi kartami nekaj industrijalcev in bankirjev po tajnih igralnicah in priložil nadaljnje milijone svojemu kupčku.

ot v „elitno družbo“

Nato se je pričel prvi ples. Lagal je ženam, lagal možem, podkupoval ene in druge, blestel po vseh višjih »elitnih« nočnih lokalih, se tam spoznaval s političnimi korifeji, dobavljal prosti-tutke vsestranske in postal tako vreden član takoimenovane višje družbe. Nato je prišla še španska revolucija. S strahom so pribegli begunci v Francijo. Prinesli so s seboj dragocenosti, ker denarja niso mogli pravočasno rešiti. V Franciji jih je prinesel bogve odkod. Vlada je priskočila neje ustanovil v Bayonne posebno banko »Credit de Bayonne«, ki je posojala špance in vsakomur, ki je prinesel kaj zastavljal. Banka se je razvila, se je razširila in je zelo rabila denarja. Saša ga je prinesel bogve odkod. Vlada je priskočila ne-nadoma na pomoč. Glas o tej banki je rasel, vla-gateljji so se oglašali z novimi bremenimi denarja. In banka je delovala kot v mrzlici. Še več denarja je rabila, vedno več. Izdajala je bile, izdajala je obilnice, poviševala kapital, množila delnice in za vse je dajala visoke obresti. Reke denarja so se usmerile proti Bayonnu. Dvojno knjigovod-stvo je prikrivalo resnični položaj. V eni knjigi se je zapisalo, da je banka izdala zadolžnic za 20 milijonov, v drugi pa stoji, da jih je izdala za pol milijarde. Tako se je zgodilo, da je ta banka v manj kot dveh letih spravila skupaj 530 milijonov frankov, poldrugo milijardo Din, in je za to izdala papirje brez vsake vrednosti. Vse te zadolžnice in akcije je bil zopet zavarovala in zalozila pri po-sebnih zavarovalnih družbah in sicer na uradne pobude županov in aktivnih ministrov. Nekateri listi so poskušali odkriti dejanski položaj teh mrkih sleparskih operacij, toda udarila jih je po-ustil državna oblast in zopet je legel molk nad vso zadevo. Posamezniki, ustanove, popularne ustanove celo, društva, korporacije pa so kupo-vale papirje lepega Saše, saj so jih uradno pri-po-ročali ministri republike.

Kam je šel ves ta denar? V pariški dirkalni hlev, ki je poln milijone. V pariške kabarete, jav-ne hise, med osebje gledališč, v palače, ki jih je kupoval in dajal svojim metesam, v avtomobile, v šampanjec in v kožuhe, v dragulje in dragoce-nosti. Da, toda danes ležijo računi, ki pričajo, da vsa ta razsipavanja vsega niso mogla pozeleti in da je ostalo še mnogo, mnogo milijonov, ki jih je Sta-vinski plasiral med politiki, poslanci senatorji in ministri na isti način in za isto ceno, kot jih je nalagal med svojimi prostitutkami. Da se mu pro-da-jo in izročijo...

„Lepi Saša“ med politiki

In teh računov se danes Pariz najbolj boli, teh števil, ki so izginjale v politiki. Tako je do-kazano, da je Stavinski, ko se je priselparil med razuzdane takoimenovane pariške elite, kupil ra-

dikalni list »La Volonte« in z listom vred tudi zloglasnega glavnega urednika Dubarry-ja in z obema vslopnico v najintimnejše koticke radikalne stranke, ki ji je takrat predsedoval še Herrlot. Ko so bile razpisane volitve v Franciji in je le-vičarski kartel zbiral svoje redove in oznanjeval zmago, ki je zaista tudi sledila, je položil »lepi Saša« na oltar radikalne stranke okroglo 60 milio-nov frankov, s katerimi je radikalna stranka iz-peljala volilno borbo in tudi — zmaga! Zato ni-ka-kor ni čudno, da je Stavinski stiskal vso radi-kalno stranko za vrat, da je držal za goltanec vse prvake levičarskega kartela, ki so pomakali prste v njegove zlato sklade, da je s tako lahkoto dobi-val od teh ljudi uradno priporočila za svoje de-narne ustanove in njihov molk za vse njegove de-narne operacije.

Do danes je dokazano, da je poleg ministra Dalimiera kompromitiranih še pol tucata poslancev in senatorjev, toda javno mnenje je prepiča-no, da jih je mnogo več, da gredo v desetine in desetine, ki so črpali iz teh umazanih virov in so postali sokrivci vseh Stavinskijevih sleparstev. Koliko, tega ni mogoče ugotoviti in bo to vpraša-nje razčistila sodna oblast, ker imajo vsi na tem interesa, da ta smrdljivi tur popolnoma izreže iz francoskega političnega življenja.

„Lepi Saša“ - diplomat

Toda Stavinske ambicije — saj je menda romunski žid — so segale preko meja francoske države. Lepi Saša je začel uspešno operirati na Madjarskem. V njegovih pariških varietetih so naenkrat začeli igrati madjarske operete, »Volon-te« jih je povzdigovala v nebesa, diplomati in po-litiki so predstavam prisostvovali. Po tako bur-nem uvodu se je Saša podal v Budimpešto, kjer je začel prodajati svoje bayonske bone in spre-jemati od Bethlenov, Gömböšev, Karolyjev in Ko-nyev propagandni denar za madjarsko propagan-do. Stavinski je baje odnesel iz Madjarske kakšnih 40 milijonov pengőjev (400 milijonov Din) ter za-čel vrlet propagandne orgle za madjarske težnje v svojem listu. Posrečilo se mu je tudi ustanoviti v poslanski zbornici »Klub prijateljev Madjarske«, ki se je takoj pustil povabiti od madjarske vlade, da obišče deželo in se prepriča o krivicah, ki jih je Madjarskom prizadejala trianonska mirovna po-godba.

(»Večernik« iz Maribora poroča, da so se vje-li v Stavinske mreže tudi Hitlerjevi agenti, ki so mu dali vsega 60 milijonov frankov, da bi organi-ziral v Franciji propagando za popustljivo in mi-roljubno politiko napram Nemčiji. — Op. ur.)

Nadaljnja preiskava, ki jo francoski narod za-hteva brezobzirno, ker je zapletena v ta škandal narodna čast in čistost demokratske ustanove, bo dokazala, da so bile roke tega razuzdanega go-ljuha tudi še v drugih mednarodnopolitičnih in-terjih, ki smo jih požirali zadnje mesece v izo-bilici.

Eden, ki si mane roke...

Eno veliko posledico bo pa imela na politič-nem polju ta škandalozna zadeva: Vrgla bo zopet na površje in v ospredje čistega Tardieuja, ki si mane roke in komaj čaka, da se sestane parla-ment, ko bo mogel na njemu svojstven način obračunati z levičarskim kartelom in si postlati pol-nazaj k oblasti, ki se je veselijo vsi rodoljubni Francozi.

Najlepše - on gradi trdnjave

Iz »Prager Presse«, ki je nočjo prišla v Ljub-ljano, posnemamo še nadaljnje podrobnosti iz po-litičnega delovanja tega sleparja. Ne samo, da se je vdnjal madjarski propagandni, on je celo pro-dajal po Franciji madjarske reparacijske bone A, s katerimi naj bi se poplačala posestva, ki so jih madjarski magnati izgubili v prid Českoslovaške, Rumunije in Jugoslavije. Zaradi moratorijev drža-ve bonov niso več izplačevale, zato jih je pa po-basal Stavinski in jih prodal v Franciji in tako priskrbel s francoskim denarjem in v Franciji de-nar madjarskim magnatom, ki so ga zopet vpora-bili za svetovno propagando proti francoski poli-tiki. Protifrancosko propagando je plačal Fran-coz sam na svojem lastnem ozemlju.

Francoska vlada je v svoji naivnosti sla celo tako daleč, da je poverila temu sleparju, ki je v to svrhu ustanovil posebno gradbeno podjetje »Compagnie Foncière d'entreprise des travaux publics«, gradbo precejšnje kosa trdnjavskega pasu na nemški meji. Koncesijo je dobil s po-motjo svojih podkupljenih prijateljev iz radikal-ne stranke. Ni čuda, da so Nemci danes v posesti skoroda vsega obrambnega načrta, ki so ga Fran-cozi izvršili v navidezno neprodirljivi tišini.

Strojnice pred parlamentom

Pariz, 10. jan. b. »Action Francaise« je po-zi-va svoje pristase, da priredijo demonstracije pred poslopjem parlamenta v protest proti razboj-nikom in morilecem Stavinskega. Policija je za-rali tega izvajala posledice ter je okolično bourbonske palače popolnoma zasedla. Pred poslopjem je po-stavljen odedek strojnice. Vse osebe, ki gredo po trgu, se morajo legitimirati in je dovoljen prehod samo onim, katerih identiteta je absolutno ugo-tovljena. Snoči je prišlo v okolici bourbonske pa-lade do večjih demonstracij, v katerih je sodelo-valo 25.000 oseb. Policija jih je preko 200 are-tirala.

V policijski krogih z napetostjo pričakujejo jutrišnja debata v parlamentu o slučaju Stavinski. Izgleda vlade niso najugodnejši in je njen obstoi predvsem odvisen od stališča, ki ga bodo zavzeli socialisti. Vdileti socialisti, Leon Blum, je za-hleval danes odstop prefekta pariške policije. Neosocialisti zahtevajo višje močne roke. V pravo-sodnem ministstvu izdelujejo zakonski načrt, s katerim bi se v bodoče preprečile gotove opera-cije z vrednostnimi papirji. Predvsem bi se mo-rala prepovedati prodaja in nakup vrednostnih papirjev po agentih.

Policija in sodišče sta ves večernji dan vo-dila preiskavo v aferi Stavinskega. Truplo pokoj-nega je bilo obducirano. Sodna preiskava je ugo-tovila, da je izvršil samomor, ker je strel padel iz neposredne bližine. Jutranji tisk pa ne verjame trditvam policije, da je Stavinski izvršil samo-mor in trdi, da je bil ubit od policistov. Stavinskega so snoči položili v krsto in bi moral biti danes pokopan na pariškem pokopališču. V zvezi s tem bi morala policijska oblast zaslišati večeraj tudi bivšega ravnatelja Empire gledališča, ki ga je finančiral Stavinski. Ravnatelj omenjenega gle-dališča pa je izginil iz Pariza neznankom. Po mestu krožijo že vesti, da se je tudi on ustrelil.

Za Ljubljano - Maribor

Za mariborsko „Ljudsko knjižnico“

Jedva se je posušilo črnilo pri izjavah, ki so jih za novo leto podali razni intelektualci o vse-utiliški knjižnici v Ljubljani, pa je že isti problem vzplaval na površje — v Mariboru. Vseučilška knjižnica išče primeren prostor, pa ga ne najde, mariborska »Studijska knjižnica« — za Ljubljano najvažnejša v Sloveniji — ima prostore, pa se mora — deložirati. Zakaj? Da se bo v njenih prostorih potem lahko plesalo in igralo, potem bo »stari« ka-zino postal bojda »središče javnega in kulturnega življenja mariborskega mesta«, tako čitamo v »Slo-venec« št. 2 med mariborskimi vestmi. Torej »Stu-dijska knjižnica« dela napotje, da kazinsko poslopje še ni tako blagoslovljeno »središče«!

Članek ugotavlja, da je otvoritev restavracije v »spodnjih prostorih« začela z javnosti deloma na ostro kritiko. Da se javnost potolaži, se opozarja, da je to le začetek »velikopoteznega načrta«. Otvoritev restavracije je prva velika pridobitev k ve-likopoteznemu načrtu, druga etapa bo, da se umakne iz prostorov knjižnice, da se bodo potem mogli go-tovi dobro situirani krogi prosto sukati in — popivati v njenih prostorih, ki so sedaj bojda »mrtni pro-storici«.

Pa se obetajo tudi knjižnici sijajni časi njenega razmaha in trajajoče možnosti! Preseli se naj v dosedanje prostore magistratskih uradov! Preseliti veliko knjižnico — je lahko reči in zapisati flo-veku, ki ne čuti potrebe take knjižnice in ne pozna njenega ustroja. Poleg zadostnih, svetlih in su-hih prostorov je za poslovanje javne knjižnice živ-ljenjski pogoj: točna katalogizacija in lokalizacija. To dveje se mora matematično nje-mati. Lokaliza-cija se mora ravnati po številkah glavne knjige, obenem pa po kakovosti prostora, obliki in rabi knjig. Knjige namreč, ki se pogostoma rabijo, mo-rajo biti bližje središču knjižnice, kakor pa knjige, ki se malokdaj rabijo. Drugačno shrambo potrebu-jejo knjige, ki predstavljajo veliko vrednost, kakor pa knjige povprečne in nizke cene. Po tem se mo-rajo ravnati tudi številke knjig, drugače nastane habilonska zmesnjaja. Denimo, da se, recimo, še letos preseli knjižnica — na magistrat. Prva posled-ica bo, da bo uničena vsa dosedanja, vzorno ure-

jena katalogizacija, delo dobrih deset let. Potem bo knjižnica najmanj za dve leti ali še dalj — nerabna, ker morajo knjige dobiti nove številke in šele po-tem se morejo vložiti na svoje mesto. Druga posled-ica bo ta, da bodo postala nerabna dosedanja sto-jača, ki so napravljena točno po »dosedanjih pro-storih«. V magistratskih obokanih prostorih bo treba zgornje dele odlagati, predolga stojala razklati, in to vse menda — v znamenju stedeja! Menda je z ozirom na to v mestnem proračunu knjižnici zmanj-sau njen pay-sal za 18.000 Din!

Res pa je, da dosednji prostori postajajo pre-tesni. Temu bi se dalo odpomoči, da se velika dvo-rana priključi studijski knjižnici in tako bi se do-seglo to, kar poudarja dopisnik v »Slovenec«: enot-nost velike dvorane s stranskimi. Svofas se je mi-slilo, da se bo kazinska »velika dvorana« kdaj rabi-la za zborovalnico mestnega sveta povečane ma-riborske občine. Ta skrb sedaj odpade. Mesto ima sedaj lepo zborovalnico v nakupljenem gradu. Za koncerte in druge prireditve pa ima Maribor do-volj dvoran.

Vrnimo se k preselitvi knjižnice na magistrat! Ko bo končno trudapolno delo katalogizacije in lokalizacije končano, pa se bo takoj pokazalo, da so magistratski prostori za knjižnico — pretesni. Torej zopet star problem in nova selitev. Knjižnice se selijo iz temnejših in slabših prostorov vedno le v boljše, in ne narobe. Ali se bo res ponavljalo, kar se je dogajalo v preteklosti: v avstrijskih časih bi imel Narodni dom biti »kulturno središče« maribor-skih Slovencev, zato se je tudi sedanja »Studijska knjižnica«, takrat last »Zgodovinskega društva« vse-lila tja v majhno sobico v drugem nadstropju. A komaj so se knjige zložile v omare, je prišel ukaz, da mora ven, ker da sobo potrebuje — gostilničar. In v prvih letih naše nove države se je moral seliti v enem letu — trikrat!

Ali je res plesanje in popivanje najvišja kulturna pridobitev, pred katero so knjižnice, muzeji in druga taka navlaka — nepotreben luksus! Po-tem mora res človek sam pri sebi ponoviti, kar je nekako odmev skoraj vseh izjav glede vseučilške knjižnice: sram me je!

Francosko-ruska trgovinska pogodba

Pariz, 10. jan. Danes popoldne bo v zuna-njem ministristvu parafiran trgovinski dogovor med Francijo in Sovjetsko Rusijo. Dogovor bo provizornega značaja; njegov namen je oživiti trgovino med obema državama. Obsegal bo 3 dele. V prvem bodo obravnavana carinska vprašanja, v drugem naročila francoskega blaga v Sovjetski Rusiji, tretji del bo pa uredil vprašanje sovjetskega trgovinskega zastopstva v Franciji.

Politične spremembe o obmejni Italiji

Rim, 10. jan. b. Izvršila se je velika preme-stitev prefektov v raznih italijanskih pokrajinah. Med drugimi je upokojen dosednji prefekt kvarnerske pokrajine del Biase, za novega prefekta pa je imenovan dr. Turbaco. V Zadru je postavljen za prefekta dr. Spasiano. Ta dva prefekta sta že od 1. 1929 člana fašistične stran-ke. Dosednji fašistični tajnik v Gorici Ave-nanti, ki si je pridobil velike zasluge za fašisti-zacijo Julijske Krajine, je imenovan za pre-fekta v Pizenzi, na njegovo mesto v Gorici pa pride Luraschi.

Naši Pen-klubi v Soliji

Belgrad, 10. jan. m. Z današnjim dopoldanskim brzovlakom je odpotovalo iz Belgrada v Solijo okoli 40 članov belgrajskega, zagrebškega in ljubljanskega Pen-kluba. Podpredsednik ljubljanskega Pen-kluba je pri tej priloiki izjavil sledeče: Nam Sloven-cem je bilo zelo prijetno, da nas je povabil na obisk solijski Pen-klub. Za časa dubrovnškega kongresa, smo mi v Sloveniji sklenili pravo prijateljstvo z bol-garsko pesnico go. Bagrijano in z urednikom »Zlato-roga«, g. Vasiljevom. To prijateljstvo je že staro in mi ga cenimo. Od Slovencev so odšli v Solijo Franjo Albrecht, dr. Igo Gruden, Ferdo Kozak, dr. Franjo Stele, Franc Koblar, Josip Vidmar in dr. Gradnik.

Utrinki

LUNACARSKI IN LUNACARSKA.

Pred kratkim umrl ruskim poslanik v Španiji Lunacarski je v toliko pomembna sorjetska figura, ker je imel izrazil buržoazne življenjske namere. Bil je potomec zelo stare ruske plemiške družine, prijateljskih družabnih manir in jako miren govornik. Posebno se je udeleževal v propagandi za boljševizem in je nastopal tudi kot ljubitelj umetnosti. Poročil se je z neko igralko, ki je zaslovela na mo-skovskem, leningradskem in berlinskem gledališču. Njegova žena velja za krasotico in je v evropskih bogatih krogih znana po svojih izredno bogatih toaletah in dragocenem nakitu. Imela je velik vplir na svojega moža. Tudi pod sorjeti je nastopala kot bogata dama, kar je najbrže tudi imelo za posled-ico, da je bil Lunacarski odpoklican kot komisar za lepe umetnosti.

Vsiljuje se primere med teorijo in prakso. Željenjski stil obeh Lunacarskih ni bil v skladu z željenjskim stilom ruskih mas. Ker je stvar posta-la neprijetna, so poslali Lunacarskega za posla-nika v Madrid. Kakor piše »Daily Telegraph«, Lu-nacarskijec slučaj nikakor ni osamljen e sorjetski Rusiji. Zene visokih sorjetskih funkcionarjev se oblačijo in nastopajo kot ruske dame in se nečjeo vedno ozirajo na komunističen značaj dežele, kakor bi vsaj e jasnosti bilo potrebno in primerno. S tem sveda svojim možem, ki so komunistični preaki, pripratlajo marsikako neprijetno uro.

SMRT KATALONKEGA PREDSEDNIKA IN FRA-MASONI

Pred predsednik katalonske republike Macia je pred kratimi 14 dnevi umrl. O zadnjih dneh nje-govega življenja prihajajo šele sedaj na dan zani-mive stvari.

Macia je bil skozi vse življenje dober katoličan in je šele zadnja leta pričel slediti francoskimi la-icistični politiki, to pa največ radi odpora proti mo-narhiji. Zadnja dni se je pa zopet porenil k veri svoje mladosti in svoje moške dabe. Pred opera-cijo je z veliko iskrenostjo prejel sv. zakramente. Ko je šel, da gre h koncu, je okrog stoletni so-radnikom izrečno izjavil, da hoče biti cerkevno pokopani. Umrl je s križem v roki, ki mu ga je nekoč darovala njegova žena.

V par vrsticah

G. ban dr. Drago Marušič v četrtek 11. t. m. ne bo sprejemal strank, ker bo službeno odsoten. V ponedeljek 15. t. m. se začne 78. zasedanje sveta Društva narodov. Zasedanju bo predsedo-val poljski zunanji minister polkovnik Beck. V Kalahu v Afganistanu so usmrtili 14 oseb, ki so bile zapletene v umor kralja Nadir-Saha. Iz Metzja poročajo, da so v Thionvillu pri-jeli nekoga Flamingua rodom iz Luksemburga, pri katerem so našli načrte važnih francoskih trdnjav.

Avstrijske carinske oblasti so naletele na madjarski meji na tihotapsko družbo 50 ljudi, ki so nosili iz Madjarske žito v vrečah po 50 kg. En tihotapec je bil ubit.

Vojna med Paragvajem in Bolivijo, ki jo zmecraj traja, je izzvala danes v vsem pariškem časopisju soglasno ironično pisanje na naslov Zveze narodov.

Megla se je danes razširila na vso Anglijo. V Rokavskem prelivu je ustavljen skoraj ves parniški promet.

Grški zunanji minister Maksimos, ki je pri-spel včeraj popoldne v London, ostane tu nekaj dni.

★

Klubski dan ASK Gorenjca

Preteklo nedeljo je imel ASK »Gorenjec« Je-senice svoj klubski dan na Črni mrvhu. Seniorska slalom-tekma je izpadla prav dobro. Proga je bila dolga 1000 metrov z višinsko razliko 450 m. Rezul-tati: 1. Zbilar Emil 2:40.4; 2. Zvan Alojz 3:30.2; 3. Ogris Viktor 3:58.3. Startalo je 16 tekmovalcev, ki so progo dvakrat vozili. Pri tem moramo pri-pomniti, da je bila to prva tekma pri nas, ki je imela telefonsko zvezo med začetkom in ciljem, za kar se imamo zahvaliti načelniku smuške sekcije Voršak Viktorju. Popoldne je tekmovalo 18 juni-orjev v smuku na 500 meterski progi. Najboljši čas je dosegel Novak Otmar 26 sek. Nadalje mu sledijo: Torkar 26.2, Berloncelj Jože 27 sek., Kovac Franc 30sek. Na isti progi je tekmovalo 5 dam. 1. prvo mesto Iskra Cilka 41 sek.

Toda takoj po smrti je na zapored nekega člana katalonske vlade izbruhnil izbruh kriz iz rok, ki ga je zadnje dni življenja s toliko ed nostjo želel. Prvi tak katalonski vlada ni dosegla cerkvenega pogreba, kljub protestom sorodnikov, ki so se sklicevali na poslednjo voljo vojneja. Navzra načine se je skušala preprečiti, da bi jasnosti zve-dela o tem, da je Macia umrl spravljen z Bogom in Cerkevjo. Pogrebniemu zarodu je bilo izrečno prepovedano, da bi pri pogrebu uporabil kake cerkve simbole. Krsto je na porok tako na gosto obda-jalo vojašča, da ljudje sploh niso mogli do trupa. Za krsto je šlo mnogo dobroenik, toda le kot vna-radnih pogreboev, medtem ko se je pogreb izšel brez vsakega oficijelnega cerkvenega zastopanja, če-praj je bila to izrečno želja vojneja. — Pa so ven-dar ravno francosni listi, ki Cerkev naj oje očitoja versko nesrpni!

KAJ LAHKO SLUŽI ZA PRETVEZO »RETICIO«?

Policija je aretirala in spravila v kanozari-cijski labor v Kuhbergu dva zapnika in sicer »na-gelmaier-a iz Melzingena in Sturm-a iz Waldkircha. Preveda se četla, da je na prižnici govoril proti narodnemu socializmu, drugi pa je baje sklical najno sejo nekoga društva, da člani niso mogli o radiju poslušati Hitlerjevega govora, ki je trdil, da-čer govoril.

OBSODBA HITLERJEVSKE GERMANKE VENE

V svoji pridigi na starega leta dan je monar-hski kardinal dr. Faulhaber e prenapolnjeni cerkvi se. Mihaila ponovno obsojal poskuse narodnih so-cialistov, da bi ucedli nordijsko-germansko vero, ker bi bil poratek e storogermansko poganstvo, za-četek h koncu nemškega naroda. Cerkev siče ne nasprotuje, če se pošlene razglašja plemensko vprašanje in goji plemensko zacet. Nikdar pa se ne sme ljubezno do svojega plemena spreminjati v izroček sorrašča proti drugim narodom. Evangelij strogi loči te, ki so rojeni iz krvi, od onih, ki so rojeni iz Boga. Kristjani niso bili odrešeni z ne-mško krjo, temveč z dragoceno krjo Krizpneja. — Kardinal je pozval vse kršćanske veroizpovedi, da naj branijo kršćanstvo proti nordijsko-germanski veri brez Kristusa.

† Nikolaj Stazinski

Dne 9. januarja je umrl g. Nikolaj (p. Avguština) Stazinski, župnik v Königsbrunn. Njegove zemeljske ostanke so prepeljali na Dunaj in jih položili na mrtvaški oder v krstni kapeli minoritske župnijske cerkve sv. Trojice (8. okraj, Alsterstrasse). V petek, 13. januarja ob 9 dopoldne bodo truplo prenesli v cerkev, kjer bo slovesni rekvijem. Po končanih cerkvenih obredih bodo truplo slovesno blagoslovili in nato pokopali na dunajskem osrednjem pokopališču v grobnici oo. minoritov.

Pokojni Nikolaj Stazinski se je rodil v župniji Metlika dne 7. decembra 1861 in bil v mašnika posvečen dne 25. julija 1888 kot član minoritskega reda, kjer je dobil redovno ime p. Avguštin. Leta 1900 je bil sprejet v svetovni kler ljubljanske škofije in je služboval na Catezu pod Zaplazo, v Stari Loki in Planini pri Vipavi. Po začasnem pokoju v Trbojah je prišel za župnika na Črnuče in od tam za župnika v Smednek. Med svetovno vojno je bil zopet v začasnem pokoju, dokler ni prišel za župnika v Vel. Poljane. Po zopetni upokojitvi je bil po raznih samostanih, kakor v Stični, v St. Lambertu na Stajerskem, v Monakovem, v Gradcu in na Dunaju. Zadnji čas je bil župnik v Königsbrunn. Bil je izredno nadarjen in izobražen mož, a vse življenje bolehen. Naj počiva v miru!

★

Janko Čirič - 60 letnik

Skromno — kakor je on sam skromen — je obhajal naš Janko Čirič 60 letnico svojega življenja in 40 letnico javnega delovanja. V Stanetincih pri Sv. Juriju ob Ščavnici je zagledal beli dan leta 1873. »Sv. Miklavž ga je prinesel, sv. Janez naj ga pa krsti,« je bila želja materine in tako se je tudi zgodilo. Bog ga je obdaril z velikim glasbenim talentom. Malega Jankota vidimo že z dvanaest leti pri orglah. Par let nato je šel v Glasbeno šolo v Ljubljano, kjer je mojster Forster gledal z velikim upanjem na svojega najboljšega učenca. Najprej je bil nastavljen za organista v Kapeli pri Radencih. Bil je vnet organist in pevovodja, pa ravno tako vnet narodni borec; s tamošnjo duhovščino in narodnim učiteljskim svetom je ustanovil prvi Cecilijanski pevski zbor v Prlekiji, ki je z lepim slovenskim petjem budil narodno zavest v cerkvi in izven cerkve. Od Kapele ga je vodila pot na učiteljske v Koper, pa kmalu se mu je ponudila služba organista v Gornji Radgoni, ki se ji je rad odzval, od tu pa so ga poklicali za stolnega pevovodjo v Maribor. V Mariboru je dosegel, da so se vršile v Narodnem domu narodne veselice, na katerih se je zbirala vsa mariborska narodna čuteča inteligenca okoli zgovornega, šaljivega in duhovitega pevovodje. Med svetovno vojno je opravljal v Gornji Radgoni poleg sanitarne še organizatorsko službo. Janko Čirič je med prvimi v Gornji Radgoni, ki je imel slovenski napis na svoji hiši.

Skomponiral je mnogo pesmi, v stotine gre njihovo število. Večina je cerkvenih. Ker je zelo skromen, jih ni hotel izdati, niti ni dovolil tega drugim, čeprav so hoteli. Znana je njegova kompozicija »Tam na vrtni gredi, ki je že tudi ponarodela. Mi mu ob dvojnem jubileju iskreno čestitamo ter mu kličemo: Janko, Bog Te živi še mnogo let!

★

Dva drzna vlomilca obsojena

Ljubljana, 10. januarja.

Mali senat je sodil dva drzna, še mlada svedrova, doma iz Italije. Lani poleti je bilo pri belem dnevu vloženo v stanovanje g. Ivana Likoviča. Vlomitca sta odnesla 3500 Din gotovine in nekaj zlatnine. Tega vloma sta bila sedaj obtožena Venče Ipavec in Jože Pervanja, oba znana klateža in poklicna vlomitca. Ipavec je stanovanje odprl z vitrihom in potem stal na straži. Pervanja pa je skočil v stanovanje in vse prebrskal. Ipavec je pred sodniki priznal in poudarjal, da je zato izdal svojega pajdaša, ker mu je prikril bogat plen in ga je odpravil le s par metulji. Pervanja pa je tajil vlom in se izgovarjal: »Ta-le je malo nor. Bleda se mu. Jaz nisem bil zraven.«

Bila sta vseno obsojena: Ipavec na 14 mesecev robije, v izgubo častnih državljanških pravic za 3 leta in v izgon za 5 let. Pervanja pa na 9 mesecev robije ter v izgubo častnih državljanških pravic.

— Pri zapeki motnjah pri prebavi, gorečici želodca, krvnih navali, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz Josefove« grenčice.

Adam Milkovič:

Srečanje v tunelu

Zivel je mladenič, kot študent je nosil kravato kakor jo nosijo umetniki in nekateri brivci. Vsak dan sem ga videl, črne oči je imel in črne lase. Vesel je hodil po mestu, ljubil je lepo pesem, življenje in plavalas Sonjo kakor samega sebe. Z njo je hodil na sprehode iz predmestja po samotnih potih, kjer so žuboreli potoki, kjer so bili zeleni travniki, ravna polja in zapuščene steze. Tam ji je v toplih poletnih večerih govoril tolikokrat o ljubezni in življenju — in jo je ljubil kakor otrok. Pa so prešla leta, mladost je utonila v meglo in samotne steze so ostale same. Nič več ju ni bilo k žuborečemu potoku, nič več med tista ravna polja...

Zivljenje ju je razdružilo, leta zacelila rano. Da, da, tako je vsaj mislil on — ampak oni dan je nenadoma, kakor od nekdaj daleč, spet prišel nazaj v mesto. Nič več ni bilo ognja v njegovih očeh, tih in zamišljen je hodil sam med ljudmi, hodil je počasi, tako hodi človek kadar je žalosten. Nenadoma pa je krenil iz mesta. Nekaj težkega, nekaj trpkoga je moral priti vanj, bil je kakor človek, ki si je hipoma zaželel samote, ne morda iz sovraštva do ljudi, zaželel si jo je, ker je hotelo tako njegove srce, v katero je kanila grenka kaplja krivice, bolečine morda.

Raz sivo nebo so padale prve snežinke. Nalaho je legla druga k drugi, on pa je hitel vse hitreje iz mesta, iz teh širokih hrupnih cest, kjer se smejo ljudje, ko sami ne vedo, zakaj, kjer postavijo v gruclah na križiščih, ko morda nikogar ne pričakujejo. Hitel je mimo rdeče fabrike, kjer sikajo stroji in lačni krivijo pred sitimi svoje izsuse hrbtenice, šel je skozi predmestje mimo po črnelih barak, kjer sneg od črnih saj temni, vse

Iz pisma misijonarja Kereca

Slovenec na misijonskih potih med Kitajci

Misijonar Kerec se vrnil na Kitajsko

Za božič je naš misijonski veteran, Jožef Kerec, razveselil svoje misijonske prijatelje z dolgim pismom, iz katerega odseva čudovita gorečnost tega slovenskega misijonarja, ki je po pol-drugem letu odmora v svoji domovini z novim navdušenjem odšel v borbo za zmago Kristusovega križa.

Da bodo lako vsi vneti podporniki misijonov in osebni poznavalci našega misijonarja spoznali njegov mladostni heroizem in njegovo obširno delo v vinogradu Gospodovem, priobčujemo iz njegovega pisma:

»Upam, da ste moja pisma s potovanja v redu prejeli. Danes prihajam s svojimi prisrčno vdanimi voščili za božične praznike in za novo leto 1934. Čudno se vam bo zdelo, kako to, da mi Kitajci že 24. novembra prihajajo s temi voščili. Tu je menda narobe svet in je taka navada, boste rekli. O, ne, predragi gospod; tudi tukaj imamo 25. decembra božič in 1. januarja novo leto. Toda če hočemo, da bodo prišla voščila pravočasno v Evropo, jih moramo odposlati že en ali poldrugi mesec prej. Tako daleč smo od Vas, da je pri Vas komaj v nedeljo zvečer ob devetih, ko mi (v istem času) pri nas v ponedeljek zjutraj vstajamo. Zato moramo že dober mesec naprej iz te daljave klicati svoje pozdrave in novice, ako hočemo, da pravočasno dosežejo k vam. Blagovolite torej sprejeti moje vdane misijonske pozdrave in voščila za srečno in z apostolskim delom blagoslovljeno novo leto.

Tisto mirno in lepo leto, ki sem ga preživel v Vaši sredini, je dokaj hitro poteklo. Programa, ki sem ga nameraval izvršiti, nisem mogel povsem izpolniti. Moja želja je bila, da bi obiskal vse župnije in vse katoliške ustanove in bi vsem kaj povedal o našem misijonskem delu v naši dragi Kitajski. Toliko vabil sem imel in toliko prošnje od gg. župnikov in voditeljev naših slovenskih izobraževalnih društev, pa nisem mogel vsem ustreči. Vendar upam, da mi vsi, katerim nisem mogel ustreči, blagohotno oprostijo. Hitro je potekel čas v domovini in že sem moral zopet nazaj na fronto, v vojno za Kristusov križ. In sedaj, ko se zopet nahajam v prvi črti fronte, se zopet počutim srečnega in veselega.

Dne 4. novembra zjutraj na vse zgodaj sem se pripeljal v Hongkong, kjer so me v pristanu pričakali moji sobratje in Kitajci, ki sem jim bil skoz 4 leta voditelj. Delo, ki sem ga pred svojim odhodom v Evropo pričel in radi katerega sem tudi šel v domovino, namreč zgradba cerkve sv. Antona, je počivalo skoraj ves čas in čakalo mojega povratka. Sam ljubi Bog ve, koliko sem si prizadeval in kako sem varčeval na potovanju, da mi je več ostalo za nadaljevanje naše zgradbe, ki bo služila za večjo čast božjo, za razširjanje Kristusovega nauka med tem ubogim poganskim svetom. Sedaj se je delo zopet pričelo s pomočjo mladoarov našega dobrega in vernega slovenskega ljudstva. Naj mu ljubi Bog tudiškrat povrne njegovo požrtvovalnost, njegovo veliko ljubezen do ubogih pogonov. Ljubi Bog naj bo tudi zlati plačnik onemu gospodu v Mariboru, ki je sam dal dobro polovico cele moje misijonske zbirke. Odpovedal se je vsemu in postal revež s Kristusom, da se njegovo kraljestvo laže in bolj uspešno širi med tistimi poganskimi narodi, ki ga še ne poznajo.

Samo 12 dni sem se ustavil v Hongkongu, da sem uredil stvari z gradbeno družbo in nadzorstvo z naše strani, tudi sem ustanovil nekaj odbor, ki bo nekoliko skrbel za nadaljno nabiralno pomoč in tudi za plačevanje posojila, ki smo ga bili dobili po 6%. Tako bo, mislim, sedaj šla zgradba do konca. Tukaj sem prepustil svoje delo skrbnemu nasledniku, mene samega je božja previdnost odločila za bolj važno in težko misijonsko delo v Shiu Ghow.

Ko sem prvič zapustil domovino in prišel v poganske misijone, sem prosil Boga, naj mi da milost, da se bom vedno v prvi vrsti boril za njegovo kraljestvo in za rešenje duš, da mi naj pri tem ne prizanaša s trpljenjem, da bi tako postal bolj podoben apostolom samim in s tem čistil svojo dušo in širil Njegov svetlo čast med narodi, ki ga dosedaj še niso poznali. In Bog je ustregel tej moji prošnji in mi dal dosedaj v polni meri to prednost. Ko so pred dobrimi desetimi leti predstojniki doleteli, da je treba začeti z misijonskim delom v Tao-Mun-ski pokrajini, in so za to delo odločili mene, sem zelo zadovoljen sprejel to poslanstvo, čeprav s nekim strahom, ker je bila ta pokrajina taborišče najbolj glasovitih roparskih čet. Poslal sem pred seboj poniženost in vdanost v voljo božjo, s seboj sem pa nesel potrpežljivost in ljubezen do tega ubogega naroda. Z božjo pomočjo je po petih letih postala ta misijonska postojanka ena najlepših misijonov daleč naokoli. S pomočjo dobrih Slovencev sem sezidal tu cerkev in misijonsko postajo in odprl deško in dekliško šolo. Vera v Boga se je širila, Kristusov križ je zmagoval. Čeprav smo mo-

rali leta 1927 iti skozi ogenj preizkušnje v preganjanju, nas to ni strlo, temveč še okrepilo. Ko sem leta 1928 odšel v Hongkong, so bili moji verniki zelo nezaupni do vere, češ, toliko se je trudil in s krvavimi sragami je sejal božjo besedo, sedaj pa, ko bi se moral veseliti sadov svojega dela, mora oditi in drugje orati ledino s trnjen: zaraslega polja. Ko sem jim razložil cilj mojega poslanstva, so me pustili čez prag stanovanja in z zaupanjem sprejeli mojega naslednika, domačina p. Lya. Prav tako se mi je godilo tudi na drugih postojankah. V Hongkongu sem živel v največji zapuščeniosti in materialni bedi, da sem moral radi stradanja dvakrat iti v bolnišnico. Tako sem začel orati te trdo, s trnjen poraslo ledino in v nedolgem času jo je božji plug s pomočjo slovenskega delavca spreminil v najlepšo postojanko našega misijona na daljnem vzhodu. Tu je vzrastlo semenišče in noviciat za domače poklice, najlepša industrijska šola Don Boskovega sistema in sedaj raste iz tal lepa misijonska cerkev, ki bo imela vse potrebne lokale za moderni misijonski delokrog: šolo, prostore za društva in prireditve. Človek gleda z zadovoljstvom na ta izreden božji blagoslov in pri tem prosim Vsemogočnega, naj se v svojem usmiljenju ne ozira na pregrehe in ničvrednost svojega hlapca in naj še nadalje daje rast temu delu.

Sedaj po 16 mesečnem počitku stopam z okrepljenim zdravjem in z dobro voljo v prvo vrsto vojni čet Kristusovih. Vojskoval se bom čisto v prvem jarku, tik v obraz sovražnika Kristusovega križa. Vidite, če nisem bil jaz tako zvest, da bi izpolnil Bogu vsako željo, je pa on tako dobrotljiv, da je hotel izpolniti vsako mojo. Moje novo mesto v Shiu Chow je bilo eno prvih naših misijonskih postojank na Kitajskem. Tu je tekla mučeniška kri-

Sem in tja po Zagrebu: Iz višin in nižin

Zopet malo iz zagrebskega gledališkega življenja. Slomskovo prosvetno društvo je uprizorilo v nedeljo »Pri kapelici«. Kakor je ta igrice potegnila povsod, tako se je obnesla tudi v Zagrebu. Posebno Jurček — kaj bi sploh bilo brez njega! Le da se je prikazal, pa je že bil halo. Da, Jurček in njegova piščalka in siva! Vsi so se obnesli prav dobro, tako je prisodilo občinstvo z brezkončnim aplavzom in burnim smehom — pa tudi s solzami. No, pa da sem prav do kraja pravičen — tudi sufler je imel važnega dela v zadnjem dejanju — kaj se če! Saj je rado tako, da je za zadnje dejanje premalo časa. Pa ne rečem, da se je to tako močno čutilo. Toliko le, da je oni to čutil, ki je bil na to pozoren. Pa še to — morda bi bilo še boljše, če bi bili dve vlozi zamenjani.

Veliko kazališče je dalo te dni »Dubrovačko trilogijo«. Znano delo je to iz slavne preteklosti, izpod peresa Ivana Vojnovića. Vemo, da se vse vsem ne dopade — nekateri bi hoteli seveda le pikantne in komične komade — toda zato, če imajo nekateri tak okus, ne zgube globoke vrednosti in smisla resna dela, ki so zrasla iz prejšnjega časa in nekdajne zdrave miselnosti. Kar očitno je misel nekaterih zagrebskih časniških ljudi, da »črne stvari« nimajo več pravice obstanka. Če Vojnović »ne more več ogreči onih, ki mislijo morda malo »na rdeč«, ni s tem rečeno, da se je izživel. Tako je ta predstava dala spet priliko za malo časniško borbo. — Te dni je Narodno kazališče slavilo kar trojen jubilej: 35 letnico delovanja še dveh priznanih igralcev iz stare šole, Nine Vavre, ki je za ta svoj 35 letni jubilej predstavljala 68. Hasan Aginico za 25 letnico tega priljubljenega dela. 35 letnico svojega delovanja v gledališkem poklicu je slavil tudi gospod ravnatelj Josip Bach. Zagrebski oder pa bi mogel slaviti tudi 100 letnico začetka prvega gledališča na Markovem trgu.

Tudi iz nižin življenja je zanimivega mnogo — pa ni vse vzpodbudno. Za razvedrilo pa je le dobra zgodba o onem bogatem Sremcu, ki je prišel v Zagreb takole malo za odih — s polnim mošnjikom seveda. Pa se je nameril na pravega spaka. Tako ga je potegnila vlačja babnica, ki ji je dal za črno kavo pa tudi za kapljo vina, da se je moral od njenega moža odkupiti za 50.000 Din. — Ej, draga je človeška neumnost! pa jih je vseeno raje plačal, kakor da bi se dal v javnosti s polnim imenom imenovati. Tako je bil lepo prevaran, pa še tožiti ne upa.

Za božič je izšla prva številka »Grlice«, revijalne zbirke mladinskega petja. Tisti, ki imajo opraviti s petjem, že dolgo tožijo, da nimajo pripravljenih pesmic za otroške zборе. To vrzel naj bi izpolnila Grlica, ki jo je uredil in izdal v prvem zvezku profesor konservatorija v Zagrebu g. Srečko Kumar. Zbirka vsebuje 24 notnih strani slovenskih in hrvaških popevk. Slovenske prispevke sta dala g. profesor Grbec in g. Adamič, ki podaja

je ni našel pozneje nikoli. Včasih da, včasih se ga je za hip doteknila, da je potem, ko se je oddaljila, še bolj začutil praznoto, kakor jo začuti v celici jetnik, ki so mu bili po dolgih letih nalašč za hip odprli linico, da je vanjo za trenutek posijalo sonce, življenje...

Colgo je hodil tod, zdaj pa se že mračni, nebo se jasni in na njem se prižigajo luči. Se se ozre po stezah, poljih in travnikih, vsi beli so, kakor z belimi rožami pokrite gomile, v katerih leže spomini na njo, ki je hodila nekoč tolikokrat tu in ki je ni videl zdaj že toliko let.

In zdaj pojde domov... Se se ozre, potem zavije po klancu nizdol. Mrak je, pot pelje skozi tunel. Nenadoma sreča v tunelu mlado žensko. On prikrije obraz z dlanjo in ona zavije na desno stran. Ko pa je stopila mimo njega je nenadoma za hip obstala. — Gledala je za človekom, ki je bil šel mimo nje s prikritim obrazom. Mrak je bil — ampak njej se je zazdel znan po hoji.

Ne, ne, si je dejala potem, danes je že toliko let od tega, on je že davno pozabil na te kraje, ne, to ne more biti on!

Ona pa je stanovala blizu tod in se je včasih odpravila med ta ravna polja, na te krive steze, kjer ji je bil nekoč govoril nekoč toliko lepega o življenju. Sedaj pa je prihajala včasih semkaj, kjer je razočarana nad življenjem preživljala v boli prošle dni — imela je plave lase, modre oči, ime ji je bilo Sonja...

V svežem snegu so se se poznale stopinje človeka, ki je hodil tod pred njo, ki je postajal ob potoku, na razpotjih in pod razpelom — kdo je bil in česa je iskal tod? je premišljevala.

Usoda pa je hotela, da se nista spoznala — pa da sta tako drug pred drugim skrla svojo bolečino...

škofa Versighia in misijonarja Caravaglia. Moja stanovanjska sobica, postelj in miza, je ona, ki jo je najprej rabil mučeniški škof Versighia. Vse, vse, še ima v njej mučeništvo in te stene mi noč in dan kličejo v spomin kri, ki je tekla za zvestobo svojih ovčic ter mi kličejo: bodi pripravljen tudi ti... Saj prav to bi bil višek mojega hrepenenja in dušne sreče!

Dne 18. novembra sem dospel na svojo novo misijonsko postojanko, kjer so me kristjani in tudi pogani iskreno sprejeli. — Mnogo pričakujejo od mene, a jaz jim kot tak ne morem nič dati. Z sem zasadi svoj plug v trdo njivo in sem prisrčno voljan orati z vso močjo, ako le Bog da svojo pomoč in blagoslov. Molite tam v domovini, da bo padala na to moje novo polje obilna rosa božjega blagoslova, da bomo kmalu videli polje polno cvetočega klasja in da bo na jesen našega življenja žetev zrela in obilna. Istočasno pa prosimo Gospodarja njiv, naj nam pošlje na to svoje obširno evangeljsko polje več delavcev tudi iz naše mile jugoslovanske domovine. Vem, da jih je mnogo, ki za tem hrepenijo, in jaz molim, da bi se jim želje čimprej uresničile. Ni se treba bati, saj je Kristusov križ lahak in njegov jarem sladak, le kvišku je treba dvigniti srca.

Med božičnimi prazniki, namreč na praznik sv. Treh kraljev boste v Ljubljani gotovo imeli zopet misijonsko prireditev. V duhu se združujem z vami in z vsemi prireditelji in poslušalci. Lani sem na ta praznik jaz predaval ob navzočnosti samega prevzvišenega knezoškofa g. dr. Rožmana v uniojski dvorani, ki je bila natrpna poslušalcev. Ti so me od osmih do enajstih zvečer mirno in potrpežljivo poslušali. Mislim, da bo letos ta prireditev še lepša, še bolj obiskana. Vsem navzočim izročite moje prisrčne misijonske pozdrave in zahvalo za vse, kar so lani zame darovali. Vi delujete tam v zaledju z vso gorečnostjo za misijone in mi, ki se borimo tu na fronti v prvih vrstah za povišanje Kristusovega križa in njegove svete Cerkve med poganskimi narodi, prosimo Vsemogočnega, naj bo bogat plačnik za vsako žrtvico, ki jo Vi v domovini za nas storite. V skupni molitvi in v žrtvah združeni bomo pokazali najlepši dokaz, da smo pravi Kristusovi posnemovalci.

nekatero izbrane iz Korotana. Revija — izhajala bo kot mesečnik — prinaša tudi zanimive prispevke k glasbeni stroki. Oseba urednika g. prof. Kumarija pač daje poročila, da je prišlo delo resno zamišljeno in da bo veliko doprineslo k obogatitvi slovenske in hrvaške ljudske pesmi. Res je revija malo draga — 25 Din en izvod — za celo leto 180 Din — toda 40 imen sodelavcev iz vse družbe pa tudi iz gorške strani — med njimi tudi Kimovec in Premrl — obeta nekaj bogatega in koristnega. Naroča se na naslov: Prof. Srečko Kumar. Račkova ulica 6-IV.

Tudi šport je prinesel nekaj novega, namreč katastrofalen poraz Haška na Dunaju. Prvi dan je bila tekma z Rapidom, v nedeljo pa z WAC, ki je dala spet žalosten rezultat 0:8. Mesto lavorik so prinesli tekmovalci s seboj tolažbo, da so imeli opravka s silnim nasprotnikom. Res je pa tudi to, da je bil položaj Haškovega moštva težaven, ker so igrali na ledenem in poplavljenem terenu — treba bi bilo skoraj da rešilnih pasov. Če se ni obneslo na Dunaju, pa se je obneslo bolje na Slemenu, kjer je bilo ta dva dni kaj živahno za snučarje. Temperatura —2, snega pa še obilo. V Zagrebu ga nam je pa že kar pobralo. Posebno večernejši dan je bilo tako toplo in prijetno, da se je vse tajalo veselja. Podnevi krasno solnce, zvečer pa morje luči. Celotno strelca je prižgala svoje silne baklje na čast kraljičinega praznika, ki ga slavi danes v Zagrebu.

★

Mussolini se je usmilil Trsta

Znano je, da med vsemi mesti Italije zaradi sedanjega gospodarskega krize najbolj trpi Trst, ki je po mirovni pogodbi bil odtrgan od svojega naravnega gospodarskega zaledja in tako obsojen na propadanje. Italijanska vlada se za Trst nikoli ni navduševala razun iz nacionalnih razlogov in tako je gospodarska beda v njem narasla do vrhunca.

Nedavno so bili zaslopniki mesta z novim županom Salemom na čelu pri Mussoliniju ter njihovim prošnjam, ki jih je podprl tudi prefekt Tiengo in fašistični tajnik province, se je posrečilo šefa vlade prepričati, da je za Trst treba nekaj storiti, da življenje v njem popolnoma ne zamre. Povdarjali so tudi, kako silno trpi ugled Italije, ko tuje, posebno Jugoslovani, vidijo, kako je mesto pod rimskim orlom propadlo.

Mussolini je nato odobril načrt, po katerem se bo za obnovitev Trsta izdalo nad 110 milijonov lir. S to vsoto se bo v prvi vrsti podrla vse stara mesto, ki predstavlja pravo sramoto, in se bo sezidalo tu nov del mesta. Izvedla se bo popolna kanalizacija, zgradile hiše za brezstanovance, novo ljudsko kopalnice ter nove ceste, tudi takozvani korzo se bo razširil in moderniziral. Zgradi se cela vrsta šol in otroških zavetišč tako v mestu kakor v okolici in nove moderne tržnice.

Ta dela se morajo izvršiti v petih letih in bodo zaposlila 2000 delavcev, največjih malih in srednjih obrtnikov, ki komaj čakajo zaslužka, medtem ko so danes brez posla obsojeni na pravo bedo. Zanimivo je, da se je sklenilo, da se mora to ogromno delo izvršiti tako, da bo zadostoval reden občinski proračun, tako da prebivalstvo ne sme biti obremenjeno niti z enim centezimom kakšnega novega danka. Seveda je ta akcija zasluha, ker novih gospodarskih virov Trstu kapiada ne bo odprla.

★

Nad poldrugi milijon sodnih taks

Ljubljana, 10. januarja.

Pravosodno ministertvo je na zahtevo finančnega ministra že leta 1932 odredilo posebno evidenco vseh taks, plačanih od strank pri raznih sodiščih v obliki taksnih znamk in kolkov. Od avgusta 1932 naprej so res posamezna sodišča pričela sestavljati posebno takšno statistiko, ki je za Slovenijo prav zanimiva in poučna. Splošna statistika za Slovenijo sicer še ni sestavljena, ker bo zaključena šele proti koncu meseca.

Prav značilna pa je statistika ljubljanskega okrajnega sodišča. Lani je bilo pri tem sodišču plačano za takse 1.731.659 Din. Največ je bilo plačano lani januarja 191.642,65 Din. Lani decembra pa 146.258 Din. Izredno mnogo so pravdarji zapravili na sodnih taksah, kajti treba je plačati kolke za vloge in posebno pristojbino za razglas sodbe, kar včasih doseže prav čedne vsote.

Liublanske vesti:

Za 145 milijonov Din prometa v zemljiški knjigi

Ljubljana, 10. januarja.

Zemljiška knjiga je prav vestno zrcalo vseh gospodarskih težav in nadlog, ki tarejo meščana in kmeta. Barometer zemljiške knjige je lani pokazal, da so mnoge zemljiške transakcije močno nazadovale napram letom splošne prosperitete. Zemljiškoknjižni urad je v teške knjige zaznamoval mnogo gospodarskih zanimivosti, pa tudi mnogo polomov.

O kupnih pogodbah smo že pred dnevi poročali. Vsega je bilo lani zabeleženih 733 kupnih pogodb, od teh odpade na okoliško 487. Svet v neposredni okolici je bil splošno od 50 do 300 Din. Osebito so narasle cene stavbnih parcel na Gornje Siške, St. Vida nad Ljubljano, v Vodmatu in na Viču. Ker je bila lani gradbena sezona razmeroma slaba, je to očitno tudi v zemljiški knjigi, kajti kupčije stašile v mestu so bile redke. Stavbne parcele so v Ljubljani po legi zelo različne. Kvadratni meter je bil od 100 Din naprej in je dosegel tudi vrednost nad 1000 Din. Pri vseh 733 kupnih pogodbah gre za vrednost 45.206.928 Din.

Zakon o zaščiti kmeta je močno vplival na število realnih eksekucij, ki jih je lani bilo 1176 za vsoto 8.085.329 Din. Druga leta jih je bilo mnogo več. Pri 281 zemljiških je bilo za-

znamovano dražbeno postopanje za 8.870.268 Din, dalje pri 94 nepremičninah prisilna uprava za 2.525.987 Din. Na 124 posestvih je bila vključena zastavna pravica za dediščine v znesku 1.532.599 Din na korist mladoletnim dedičem. Najmanjša dediščina je bila 15 Din. Pri 173 izročilnih pogodbah je šlo za vrednost 9 milijonov 717.300 Din. Najvišja izročilna pogodba je bila za 1.020.000 Din. Februarja, v času predpusta, ko je največ ženitev, je bilo sklenjenih izročilnih pogodb za 2.385.819 Din. Pri 177 posestvih je bila izvedena zaznamba prednosti vrstnega reda za 23.857.889 Din.

Prav značilno je dejstvo, da so se lani zbrisi precej pmanjšili. Pri 575 posestvih je bilo izbrisano za 31.686.915 dolga. Celotno tuje valute so bile iztlačene. Celokupni promet pri vseh zemljiškoknjižnih transakcijah je lani znašal 149.413.107 Din. V letu 1932 so znesle saeksekucije 123.448.360 Din. Zemljiškoknjižne zadeve za mesto in okolico pa so lani znesle veliko večji znesek kot intabulirana posojila leta 1898, na celotni Kranjskem. Takrat je bilo pri vseh sodiščih na Kranjskem vključeno 131 milijonov 724.676 K. In takrat so ljudje tudi tožili o gospodarskih nadlogah in o preobremenitvi kmeta.

Od jutri naprej je NA TRGU velika

prodaja gosi, rac, puranov, kokoši, piščancev,

gosjega sala, gosje masti in gosjih jeter, tudi na kose. Za blago jamcim. - FELDMAN

Lani zgrajena stanovanja

Ljubljana, 10. jan.

Bilanca v gradbi stanovanj v letu 1933 kaže iste znake, ki so bili leta 1932. Ze lani smo ugotovili, da rekordnega leta v zgradnji stanovanj, namreč leta 1931, ne bomo dosegli tako zlepa. Lani je bilo v vsakem oziru še slabše, kakor predlanskim, denarni trg je bil še bolj neuravnotežen in še manj mobilni, tako da je bila gradbena sezona prav slaba in komaj bi se dal oreči o njej, da je kvečjemu dosegla potrebno povprečje, ni pa prav nič prispevala k pokritju primanjkljaja stanovanj, ki je nastal v gradbeno absolutno mrtvih letih, namreč od leta 1914 do 1922.

V primeri z letom 1932 navajamo lanske ugotovitve; gradilo se je leta 1932: 85 stanovanjskih hiš z 253 stanovanji. Med hišami je bilo 30 prtiličnih, 48 enonadstropnih, 2 dvonadstropni, tri in več nadstropnih pa pet. Med stanovanji je bilo 51 enosobnih, 97 dvosobnih, 66 trisobnih, 39 pa večsobnih stanovanj.

Ze leta 1932 je bilo izdano stavbno dovoljenje za 47 hiš, ki so bile šele lani dozidane in je bilo zanj dano uporabno dovoljenje. Med temi hišami je bilo: 10 prtiličnih, 1 visokoprtilična, 27 enonadstropnih, nobene dvonadstropne, 3 trinadstropne, 1 štirinadstropna, 2 petnadstropni in 6 šestnadstropnih. V teh hišah je bilo zgrajenih 191 stanovanj in sicer 22 enosobnih, 59 dvosobnih, 79 trisobnih, 19 štirisobnih, 6 petosobnih, 4 šestosobnih in dve sedmosobna.

Lani je bilo izdano stavbno dovoljenje za 14 tudi lani dograjenih hiš. Med temi so tri prtilične, 3 visokoprtilične, 7 enonadstropnih in ena štirinadstropna. Te hiše imajo 32 stanovanj in sicer 12 enosobnih, 8 dvosobnih, 6 trisobnih in 6 štirisobnih, povrh tega pa sta bili dograjene še dve sobi.

S prizidki, adaptacijami, nadzidki itd. pa je bilo lani pridobljenih 20 stanovanj in sicer 5 enosobnih, 12 dvosobnih, 3 trisobna, ter 28 novih sob.

Lani je torej Ljubljana pridobila skupno 61 novih stanovanjskih hiš z 247 stanovanji (24 hiš in 10 stanovanj manj kakor leta 1932). Med pridobljenimi hišami je bilo: 13 prtiličnih, 4 visokoprtilične, 34 enonadstropnih, nobene dvonadstropne, 3 trinadstropne, 2 štirinadstropni, 2 petnadstropni in 3 šestnadstropne (Dukičev blok). Med pridobljenimi stanovanji pa je bilo: 39 enosobnih, 79 dvosobnih, 88 trisobnih, 25 štirisobnih, 6 petosobnih, 4 šestosobna in 2 sedmosobna.

Približna primerjava pove, da ni bilo leto 1933 v gradbenem oziru samo kvantitativno šibkejšo, temveč tudi kvalitativno. Manj so ljudje gradili stanovanj, pa tudi slabša in z izjemo nekaterih poslopj tudi lani dograjene hiše ne dosegajo po vrednosti onih, ki so bila dograjena predlanskim, primerjava z letom 1931 pa sploh ni mogoča. Če so ceni poslopja, dograjena v letu 1932 na 35 milijonov dinarjev, moremo vrednost lani dograjenih oceniti vsaj kakšnih 5 milijonov nižje. Vendar pa ljubezen do gradnje hiš med ljudstvom ne nazaduje, nazadovanju gradbene živahnosti so v glavnem krivi zamrzni prihranki in krediti. Upajmo, da se bodo v letu 1934 oboji nekoliko oddaljili, tako, da bo gradbena statistika čez leto dni bolj ugodna.

★

○ O Luthru in njegovem delu je ob priliki 450 letnice rojstva nemškega reformatorja, ki se je obhajala 10. novembra lanskega leta, predaval 9. januarja urednik »Slovenca« g. Franc Terseglav v Ljubljanskem klubu pred odlično publiko javnih delavcev, zastopnikov našega gospodarstva, oznanstvenikov, pisateljev, novinarjev in drugih. Opazili smo tudi g. generalnega konzula avstrijskega Orsini-Rosenberga in konzula češkoslovske republike g. Sevéika. Predavatelj je podal osebnost Luthra in njegovo dobo kakor tudi temeljne ideje tako zvane reformacije v luči najnovejših izsledkov z izredno jasnostjo in občudovanja vredno objektivnostjo. Poslušalci so mu z največjo pozornostjo sledili in predsednik Ljubljanskega kluba g. dr. Franc Windischer se mu je na koncu v imenu vseh najtopleje zahvalil za predavanje, ki je osvetlilo poslušalcem najvažnejše razdobje zgodovine krščanskega zapada in v katerem se je predavatelj dotaknil tudi problematike naše dobe. — i —

○ Za poplavlence v Strugah je darovala gimnazijska kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani 400 dinarjev.

○ Dar. Rodbina Jakil iz Karlovca je darovala Društvu slepih Din 200 mesto venca na grob pok. gosp. sodnika Mirku Korišću. Hvala!

○ Vsak dan racije. Racije, ki so bile še pred kratkim v Ljubljani izredne dohode, so sedaj kar reden pojav in je policija menda odločena, da jih

uvade kot vsakdanje sredstvo zoper povodenj raznih brezposelnih z dežele in juga. Brezposelnim sicer ni kaj očitati, kvečjemu če bi oni imeli očitati družbi, da jih pusti stradati na cesti, pač pa se med njimi potika vse polno sumljivcev in na te ima policija piko. Včeraj je bilo zopet aretiranih kakšnih 40 ljudi, ki jih je policija pobrala po skednjih in kozolcih v predmestjih. Zločinca ni bilo med njimi nobenega, mnogo pa takih, ki padejo policiji v roke skoraj ob vsakokratni raciji. Enkrat jih aretirali recimo stražnica na Viču, drugič pa v Mostah in tako naprej. Po večini ti ljudje ne kradejo, temveč le berajo. Med temi brezposelnimi je zlasti mnogo mladih ljudi s Primorskega, ki so pribežali sem, pa ne dobe tu dela ter se tako potikajo in životarji iz dneva v dan. Včeraj 40 aretirancev, jutri zopet približno toliko, pojutrišnjem ne dosti manj, to je sedaj vsakdanja pesem na policiji.

○ Mož z vlomilskim orodjem. Te dni je stopil iz lepe gosposke hiše na Mestnem trgu mlad in slabo oblečen moški. Stražniku se je čudno zdelo, kaj je iskal ta moški v hiši, kjer je le malo stanovanj in še v teh takrat ni bilo nobenega doma. Mož je bil aretirani. Po poti pa se je stražniku iztrgal, ter bi kmalu izginil za ogled, da ga ni stražnik dohitel. Begunec je hotel odvračati nekaj zavoj, pa ga je moral pobrati. V zavoju je bila prav čedna zbirka vlomilskega orodja. Na policiji se je mož izgovarjal, da je šel le prosit za hrano v hišo, policija pa je prepričana, da je nameraval kam vломiti, pa se mu ni posrečilo. Izročili so ga sodišču.

Kranjska gora

Smučarski sport se je pretekle božične počitnice povoljno razvijal. Le ob novem letu je jug nekoliko ponajdal, da so mnogi tuji odšli. O svetih Treh kraljih je pa bilo prav dobro. Snega je dovolj, saj ga je od oktobra pa do konca decembra tu v dolini padlo nič manj kakor 368 cm, na višjih krajih pa še precej več. Termometer kaže zdaj vsak dan okoli ničle ali pod, zadnji nedeljo smo imeli celo —8°C. Zato je bilo na praznik in v nedeljo vse živo smučarjev po cestah, na smučališčih in zasneženih poljanah; smučarje na dilač in lažje pešce drži namreč sren. Skikloering z dolgo vrsto smučarjev je vse dni obratoval. Je pa tudi po sredi Kranjske gore tako izgajeno, da mora imeti človek dobro podkovane ali pa Ba'a-čevlje in še varno stopinjo, da ne pade. Mladim smučarjem pa ni nič, če tudi eno popoldne po 50 krat padejo. Še zadnji ponedeljek se je sukalo in smukalo gori pod Vitancem, tik nad vasjo, po belem, prijetno napetem bregu 50 mladih ljudi, obojega spola, večinoma tujevc. Koliko jih je še bilo drugje!

Preško in glasbeno društvo »Cecilijs« je v Ljudskem domu uprizorilo za advent verski misterij »Slehernike« na sv. Stefana dve spevoigri in preteklo nedeljo igra s petem »Zlatorogu«, ki je kljub temu, da je bila že večkrat igrana, privabila polno dvorano domačega in tujega občinstva. Je pač igra naših planin iz sosednje Trente in s triglavskega pogorja.

Golnik

V nedeljo, 7. t. m. se je vrnil v dvorani zdravilišča na Golniku koncert Ljubljanskega komornega kvarteta, ki ga sestavljajo gg. Pfeifer, Stanič, Sušteršič in Bajde. Kvartet, ki je žel že v tujini veliko priznanje, je odigral brezhibno: L. v. Beethoven Kvartet e-moll, A. Borodin Kvartet d-dur in M. Debussy Kvartet g-moll, za kar so bili mladi umetniki nagajeni z obilnim aplavzom. Samo žal, da so nekateri, ki jim rast in ugled mladega kvarteta ni po godu, a kljub temu smo ponosni nanj in smo prepričani, da bo naš slovenski komorni kvartet premagal tudi te zapreke ter šel kakor danes tudi v bodoče z zanosom svojo pot iz ljubezni do lepote in čiste umetnosti. — Isti dan zvečer se je vršila tudi prisrčna obročna predstava »Snežulica«, pod spretnim vodstvom č. s. prednice. Glavno vlogo je odigrala Edica Neubauer. Mala simpatična igralka, ki je pokazala veliko igralskih sposobnosti ter temu primerno tudi rešila svojo vlogo je bila dolga zasluženega priznanja. Še več takega.

Kranj

Nesreče in nezgode. Nedavno je nesel na pošto Valjavec France, dnevičar pri tukajšnjem davčnem uradu, vrečo, v kateri je bilo 40 kg srebrnega denarja v vrednosti 100.000 Din. Na poledenelih stopnicah mu je zdrsnilo, da je padel, reča pa se mu je zavalila na trebuh. Nezgoda za Valjavca ni bila brez posledice in ker je začutil v trebuhu bolečine, je stopil k zdravniku. Ta je ugotovil notranje poškodbe. — V tovarni »Jugočešica« sta se dogodili dve manjši nezgodi. Včeraj dopoldne se je na delavca Teran Tončka, doma iz Zg. Dupeli, podri kup zavitkov, da jo je prevrnilo na tla in ji poškodovalo nogo. Zdravnik g. dr. Globčnik je Teranovo pregledal in ugotovil prelom kosti na levi kralji. Poslal jo je na rentgenološki pregled v Ljubljano. — Franceta Baniča je pritisnila k zidu mecesnova banja in mu s'nila desno koleno, ki je precej poškodovano. Zatekel se je po pomoč k zdravniku.

Mariborske vesti:

Tukaj ni zastoja

Maribor, 10. jan.

Na nekaj je Maribor lahko ponosen — na svojo elektriko. Na prvem mestu smo v državi glede porabe električnega toka, ki postaja polagoma že merilo splošne življenjske kulture. Na prebivalca Jugoslavije pride letno 36 KW ur porabljenega toka, na vsakega mariborskega meščana pa 300! V preteklem letu je porabil Maribor skupno 13.520.000 KW toka (Ljubljana 8 milijonov, Celje 1.080.000). Konzum je napram letu 1932 porastel za 20% ali za 2.280.000 KW. Takega napredka ni pokazalo mestno električno podjetje še v nobenem letu, kakor v minulem. Število transformatorskih postaj se je povišalo na 67 ter za 1650 KWA; skupna njihova kapaciteta znaša 9537 KWA. 249 novih elektromotorjev, 150 likalnikov, 331 raznih drugih aparatov in 2780 žarnic je bilo na novo priključenih; elektrificirala se je lani zadnja tenina peca Maribora — železniška kolonija ob Fran-

○ Za 80 letni živiljski jubilej so priredili prijatelji svetniku prof. Jerovšku počastilni večer pri Gambriu, na katerem je bila zlasti lepo zastopana mladina. Prišlo je do prisrčnega izraza spoštovanja in ugled, ki ga uživa čili in čvrsti jubilar v vseh mariborskih krogih, zlasti še med mladino, ki ji je bil odličan vzgojitelj.

○ 50.000 litrov vode na vsakega prebivalca! Maribor je porabil v minulem letu 1.385.593 kubničnih metrov vode. Najmanj meseca februarja (94.729), največ pa v poletni avgustovi vročini (141.118). Radi deževnega poletja je vodovod imel dovoljno količino vode v lastnih vodnjakih in le v juliju in avgustu je priskočil na pomoč vodnjak mestnega kopaljšča, ki je dal 50.000 m³. Lani je prišel vodovod s kopanjem rezervnega vodnjaka v Betnavskem gozdu, ki pa radi visokega vodostaja podtalne vode še ni mogel biti dovršen. Kopanje se bo nadaljevalo v prihodnjem mesecu, ker je pričela gladina talne vode padati.

○ Tudi v Mariboru shod bojovnikov. Uspel shod dobrovoljcev in bojovnikov v Ljubljani je obrabil tudi v Mariboru sorodno skupino med tukajšnjimi dobrovoljci in bojovniki, da je započela z živahno agitacijo za nov pokret ter namerava sklicati slično zborovanje tudi v Mariboru.

○ Smuk! Vremensko poročilo s Pohorja pravi: Včeraj povprečna temperatura —5, oblačno, mirno, brez vetra, 5 cm novega pršiča, smuka idealna.

○ Poroke. V zadnjem času so se v mariborskih cerkvah poročili: Bevc Ivan, čevljar, in Primoz Marija, kmečka hči. — Kopčič Henrik, vinčarski sin, in Koderec Elizabeta, posest. hči. — Štalar Janez, davčni pripravnik, in Levstek Danijela, učiteljica. — Pulko Jakob, kurjač drž. žel. v pok., in Kosa Marija, posestnica. — Fras Jožef, trg. pomočnik, in Rozmarin Marija, pletilja. — Kran Franc, steklar drž. žel., in Jahn Marija, šivilja. — Mladim parom obilje sreče in blagoslov!

○ Kolavdacija. V torek se je mudila v Mariboru banska gradbena komisija, ki je kolavdirala predlanski obrat tovarne Hutter in priključeno transformatorsko postajo ter transformatorsko postajo tekstilne tovarne Zelenka et Com.

○ Mesto restavracije — bufet. Vprašanje kolodvorske restavracije še vedno ni rešeno. Dosedanji najemnik g. Majdič je tožil železniško upravo radi motnje posesti, ker mu je zabila vrata v restavracijo. Ne bo pa menda še kmalu rešeno vprašanje novega restavracije radi prehudih na-

Celje

○ Iz tukajšnjega kapucinskega samostana. Pri volitvah novega gvardijana v celjskem kapucinskem samostanu je bil ponovno izvoljen g. p. Ladislav Hazemali, znani misijonar in vnet govornik. Ta vest bo gotovo vzbudila v vseh krogih, ki poznajo g. gvardijana, veliko veselja in zadovoljstva. — Č. p. Anton Vovk je imenovan za provincialnega delegata cele provincije za tretji red. — Pri 00. kapucinih je bilo v letu 1933 podeljenih 75.000 svetih obhajil.

○ Umrl je v celjski javni bolnišnici Čretnik Alojzij, delavec, Botrično, Sv. Jurij ob j. ž.

○ Pred odhodom okradla jetniško paznico. V zaporih tukajšnjega sodišča je sedela več mesecev 24 letna služkinja brez stalnega bivališča Benca Jožefa. V zaporu se je kazala zelo zvesto in pridno in so jo radi tega uporabljali za hišna dela. V petek, 5. t. m. bi morala biti izpuščena iz zaporov, pa je to priliko hotela tudi dobro izkoristiti. Zaradi zaposlenosti paznice je odnesla iz omare v njeni sobi obleke v vrednosti 3470 Din, 200 Din gotovine ter klub od jetniških vrat ter nato izginila. Še istega dne zvečer se je odpeljala s prvim večernim vlakom v smeri proti Zidanemu mostu. Paznica je opazila tatvino drugi dan ter zavezo sporočila tukajšnji policiji.

○ Malo v premislek tistim, ki se jih tiče. Zadnji roparski vlom na Lopati nas sili, da povečemo nekaj besedi glede revščine in bede, ki vladata v Celju in njegovi okolici. Ta okolica je, lahko rečemo, čisto industrijska in naravna posledica gospodarske krize je, da je tu stotine in stotine delazmožnih ljudi, ki so morali biti iz dela odpušteni. Ti ljudje hočejo in tudi morajo živeti. Prosili bi pa vse odgovorne oblasti, da malo preiščejo bivališča teh brezposelnih in vse, kar nimajo pravice bivati v Celju oziroma okolici, odpravijo v njihove domovinske občine. Mislimo, da ni Celje tisti kraj, ki naj bi bil pribežališče vseh delazmožnih a sedaj brezposelnih ljudi. Poudariti moramo, da bi imela posebno policija obilo dela, če bi se hotela poslužiti veljavnih naredb in posvetiti malo pozornosti divjim zakonom, katerih je posebno v okolici precej lepo število.

Ptuj

Prostava rojstnega dne Nj. Vis. kraljice Marije se je vršila v Ptuj na svečan način. Ob 9 je bila v proširski cerkvi slovesna služba božja, ki jo je daroval g. prošt dr. Zagar, katere so se udeležili zastopniki vseh civilnih in vojaških oblasti ter množice občinstva. Mesto je bilo v zastavah.

Tufjski promet. V letu 1933 je prenočevalo v Ptuj 7736 tujcev. Od teh iz naše države 6883, iz Avstrije 608, iz Češkoslovaške 54, iz Poljske 2, iz Madžarske 10, iz Anglije 1, iz Amerike 3, iz ostalih držav 22.

Nagle smrti je umrl v najlepši moški dobi komandir orožniške postaje na Ptujski gori Mravljak Karl. Naj v miru počiva! Zaljubljeni družini naše sožalje.

Proračun okrajnega cestnega odbora v Ptuj za leto 1934-35 izkazuje 2.825.137 Din potrebnih

300 kw ur na vsakega Mariborčana - Maribor pred Ljubljano

kopanovi, razširilo in izgradilo omrežje v vsej okolici, uvedla cestna razsvetljava v Kamnici in Rošpolu, povečal konzum toka za gospodinj-ske svrhe z znižanjem tarife na 0.66 Din, konzum nočnega toka za gretje bojerjev, za reklamno razsvetljava itd., glavni dobiček pa je bila priključitev dveh novih velikih podjetij Hutterjeve tovarne in Zelenka et Com. Z elastično tarifo, ki omogoča obrti in industriji dobavo toka po izredno znižanih cenah 0.5 Din za KW, je mestno električno podjetje osvojilo vso mariborsko industrijo. Cestna razsvetljava šteje 799 žarnic, skupno pa razsvetljuje mariborske noči 69.100 žarnic. — Od mariborske elektrike je dobila država 1.548.000 Din tovaršarje. — V tem letu ima podjetje zopet obširen program: Elektrifikacija Pesnice, St. Petra ter s tem prodor proti osreju Slovenskih gorici; v mestu samem se obeta zopet priključek novih tovarn, od katerih so 4 že zagisane in sicer dve tekstilni in dve iz drugih strok.

jernih pogojev, ki nikakor niso v skladu s sedanjim prometom. Kakor čujemo, bo železniška uprava kmalu otvorila del restavracije in sicer samo bivšo točilnico, ki se izpremeni v bufet.

○ Mestni načelnik dr. Lipold se je povrnil ter zopet sprejema stranke ob običajnih sprejemnih urah.

○ Adaptacija gradu. Z zbiranjem materiala za napravo končnega adaptacijskega načrta za mariborski grad sta poverjena arhitekta inženjerja Dev in Černigoj. Čim bo ves material zbran, se bo oddala izdelava definitivnega načrta.

○ Mali trg je kazal včeraj zopet običajno živahno sliko. Cene so ponovno nazadovale: krompir se je dobil po dinarju, domača salata 1—2, karfiola 2—3, ohrovt 1—2, jaje 1 dinar. Pojavilo se je nekaj južne solate in druge zelenjave, ki pa radi visoke cene (solata Din 14) ni našla odjemalcev.

○ Fijakarske in poltjakarske zadeve. Predstojništvo mestne policije v Mariboru poziva vse v mestu bivačoe lastnike motornih vozil, fijakarskih in poltjakarskih voz ter dvokoles, da jih prijavijo. Prijavnice se dobe v sobi št. 18, kjer se tudi oddajo. Prijaviti je treba vsa vozila ne glede, ali so v uporabi ali ne. Termin za prijavo je do 28. februarja 1934.

○ Obrtno gibanje. V zadnjem času so dobili obrtne pravice: H. Lakoše, gostilna v Vetrinjski 3; M. Kolaric, gostilna na Aleksandrovci 38; P. Comelli, šivilja, Čvetlična 28; J. Ledinek, trgovina z manufakturo, Glavni trg 11; J. Koren, trgovina meš. blaga, Koroska 47; T. Weingerl, branjarija, Taborska 2; I. Sušteršič, branjarija, Frankopanova 35; F. Skušek, trgovina s konfekcijo, Smoletova 8; K. Kramberger, trgovina delikates, Stolna 5, I. Servir, klepar, Meljska 23, Skušek O., trgovina sadja in zelenjave, Glavni trg; K. Hmelina, dimnikarska obrt, Krekova 5, in tvrdka »Petit Paris«, Gosposka 23.

○ 438 ukradenih koles! V minulem letu je bilo v Mariboru in okolici ukradenih skupno 438 koles. Od tega v mestu samem 79, ostanek pa na deželi, kamor je kolesarske dolgooprtnike pregnalo strogo policijsko nadzorstvo.

○ Nevarno sankanje. Včeraj sta bila prepejana v tukajšnje bolnišnico dva ponesrečenca z zlomljenimi udi, ki sta dobila poškodbe pri sankanju. Pri Sv. Petru je zadel 21 letni Jože Bombek s samni v drevo ter si zlomil levo nogo nad kolonom. — Za Tremi ribniki si je zlomil nogo 21 letni trgovski pomočnik Mirko Reich iz Maribora.

in 2.303.353 Din dohodkov. Primanjkljaj 431.784 Din se bo kril z donosom okrajne cestne doklade na neposredne državne davke. Proračun je od 11. do 24. t. m. v pisarni okrajnega cestnega odbora na pregled.

Šoštani

Naš šoštanjski dopisnik g. Rudolf Koren se je včeraj zagovarjal pred ljubljanskim okrožnim sodiščem v tožbi drž. uradnice Marije Camlek po tiskovnem zakonik čl. 52 in bil obsojen na 480 Din globe ali 8 dni zapore. Koren je zagovarjal dr. Miha Krek.

Guštani

Društveno gibanje. Za časa božičnih počitnic so se naša društva prav razgibala. Imeli smo kar tri predstave. Na šefanovo je priredilo Katoliško izobraževalno društvo Vombergerjevo »Vrnitev«. Igra je bila prav zadovoljivo predvajana. Ljudstvo se je predstave udeležilo v precejšnjem številu. Isti dan so imeli svojo prireditev tudi člani Narodne odbrane, koje čisti dobiček je bil namenjen za članstvo, ki je brezposelno. Na Treh kraljev dan pa so priredili člani Rdečega križa »Drznega plavača«. Dvorana je bila nabito polna. Čisti dobiček se uporabi v dobrodelne namene.

Prav razveselijo pa je dejstvo, da je gasilsko društvo letos radi krize opustilo svoje običajno vsakoletno silvestrovanje. V tem oziru bi nam morala dajati zgled mesta, pa kator smo štali. Se tudi v tem pogledu zadnje leto nič ni izboljšalo. No, pa v mestih so še ljudje, kojih plača zn'žna jurjev pet do deset in še čez. Takli si še lahko privoščijo in nič zato, če na stolice drugih gine lakote okrog njih.

Tudi člani Sadiarskega društva so imeli svoj redni občni zbor. Odbor je ostal stari. Le članstvo je močno padlo. Pa saj ni čuda! Pridelke ne morejo prodati, kar pa treba kupiti, pa ima še vedno isto ceno ko pred krizo.

Vrhnika

»Gospoda Senatorja« je v nedeljo 7. t. m. uprizorila prostovoljna gasilska četa iz Blatne Brezovice. Delo je bilo dobro podano. Pokazalo se je, da tudi Blatničani v dobri režiiji dosti ne zaostajo za našimi igravci. Zenske vloge so bile še bolj podane kot od strani naje. V kratkem bomo videli »Utopljence«, ki ga bodo uprizorili gasilci iz Stare Vrhnike. Za svečnico pripravljajo vrhnjsko Rokodelsko društvo »Zlatopoljčana«. Sprožila se je že misel za velikonočno sezono, ki bi nam prinesla »Pasijone«, kar toplo pozdravljamo.

Kot blisk se je razširila vest, da se bo spomladi začelo delo v Pollakovih tovarni, ki jo je kupila od Mestne hranilnice ljubljanske neka francoska družba. Seveda vsi brezposelnih že z veseljem pričakujejo zaposlitve pri tej tovarni kakor tudi pri graditvi novega kolodvora. Bajne ne bodo imeli več usnarne, ampak tovarno za izdelovanje sukna.

Uganka smrtno nevarne poškodbe

Ali govori resnico norec ali poškodovana ženska?

V sredo 3. januarja je prišel k zdravniku OUZD v Novem Sadu 43letni delavec Jurij Mijatović in prosil zdravnika, naj hitro stopi k njegovi ženi, katere je doma na dvorišču padla in se hudo poškodovala na glavi.

Zdravnik je res odhitel na Mijatovićevo stanovanje, kjer je našel žensko, katere je bila na glavi hudo ranjena. Ko je preiskal njene rane, je ugotovil, da jih je zadala sekira. Žensko je obvezal, stvar pa je naznanil policiji. V sredo 3. januarja je policija prišla Mijatovića, žensko pa so odpeljali v bolnišnico, kjer se dolgo ni zavedala.

Ko je policija Mijatovića začela izpraševati, kako in kaj je s poškodbami njegove žene, je najprevo povedal, da te ženske sploh ne pozna, da to ni njegova žena. O njej ve le toliko, da se je zgrudila na dvorišču njegovega stanovanja. Hudo poškodovano je našel ležati na dvorišču, zato jo je dvignil in iz usmiljenja odnesel v svoje stanovanje ter hitel po zdravnika.

Ker pa je policija vedno bolj silila vanj, je Mijatović povedal, da je on sam žensko dvakrat s sekirjo po glavi udaril. Po tem priznanju je policija Mijatovića izročila odlošču. Sedaj ga je začel izpraševati preiskovalni sodnik. Njemu pa je Mija-

tovič že precej več povedal: Z ranjeno žensko je imel nedovoljeno razmerje. Imela pa sta tudi skupne kupčije. Pri obračunu sta se sprla zaradi dveh dinarjev, kar ga je tako razburilo, da jo je kar s sekirjo lopnil. Ko je ženska obležala, ji je vzel tista dva sporna dinarja ter nato hitel po zdravnika. Vendar so bile Mijatovićeve izpovedbe zelo zmedene.

Medtem se je hudo ranjena ženska v bolnišnici vendar le zavedla, da so tudi njo lahko zaslišali. Nesrečnica se piše Marija Boleska. Ko so jo prali, kako se je ponesrečila, je odgovorila, da je padla na dvorišču tiste hiše. Ko so ji pozneje povedali, da je Mijatović sam priznal, da jo je on pobil s sekirjo, ker sta se sprla, je odgovorila, da tega človeka sploh ne pozna in da ga še nikdar ni videla. V hišo je prišla obiskat znanca. Na dvorišču je padla in se onesvestila.

Sedaj so oblasti bile prepričane, da je ženska zaradi udarca izgubila spomin. Vendar so se začeli za Mijatovića malo bolj zanimati. Dognali so, da je bil že dvakrat v norišnici v Kovinu. Sedaj ga bodo iznova preiskovali.

Stanje ranjene ženske pa je še vedno zelo nevarno.

Kaj pravite?

Spaštolovana gospoda! Meni, ki so mi hlače pri robovih že malo razcefrane in ki ne vem, kje bi dobil potrebne 150 Din za nove, silno impunitna tista dva nastarjena naburljena zadržga državnih uradnikov v Belgradu, ki sta ponesrečila milijardo in 12 milijonov dinarjev ter zato dobila po nekaj let robije. Sem sicer — čeprav ne z veseljem — tudi jaz plačeval v to zadržga in z menoj vred vsi državni uradniki v državi, no pa nam se ne bo tako hudo poznalo, kakor pa je koristila milijarda tistima dvema ptičema.

Milijarda je milijarda in razumem, da se človek vrti rad okoli nje, kakor maček okoli vrele kaše. Če pa ima človek trdo kožo povsod in tudi v črevesju (beseda črevo pride od črevelja), red posebej sladko kašo, pa naj bo še tako vroča. Tista dva sta imela najbrž ne samo utrjeno črevo, ampak tudi krepak in močan želodec. Saj če sta jedla same bankovce po 1000 Din, sta jih morala pogoltniti najmanj milijon (ne dinarjev, temveč lisicah), ker milijon krat tisoč je šele milijarda). Meni ni za to, da bi bankovce jedel, ampak pokažite mi milijardo, če je še kje kakšna, da jo poberem in raketnem v žep. Rad grem tudi osem ali deset v robijo, da se potem enemu in živim do konca svojih dni kot ugoden državljan, pred katerim lete klubki kar sami z glavo. (To se pravi leteli bi pred milijardo!) Kakšna škoda, da je na svetu tako malo milijard, kar pa jih je, so tako skrbno zapetate. Prosim vsakogar, ki bi se vedel kje za katero, ki bi se dala suniti (pouznati, ukrasti, ponesrečiti, defraudirati, prislepiniti itd.), naj mi to koj sporoči. Tisti malenkostni milijončki, ki bodo čez, naj mi bodo pa za napitnino! — Janez Brezhačnik.

Župnim uradom in cerkvenim predstojništvom!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je znižala ceno LESARJEVIM BERILOM IN EVANGELIJEM za nedelje, praznike in imenitnejše godove cerkvenega leta (z dodatkom: Berila in evangeliji na praznike in godove sv. Petra Kanizija, presv. Srca Jezusovega, sv. Terezije Deteta Jezusa, sv. rožnega venca bl. Device Marije, Kristusa Kralja, sv. Stanislava Kostke, sv. Janeza Krizovega) in sicer z rdečo obrezo od 60.— na Din 40.— in pri zlati obrezi od Din 70.— na Din 56.—. Ker ima večina cerkva to knjigo že precej raztrgano ali že deloma nerabno, nove pa si pri tej krizi ne morejo kupiti, jim bo to znižanje dobrodošlo.

Koledar

Četrtek, 11. januarja: Higij, papež mučenec; Pavlin Ogl., škof.

Novi grobovi

† V Kranju je v torek umrl g. Franc Schiffrer, posestnik in gostilničar. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj v miru počiva! Zalutočim naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Promoviran je bil včeraj na graški univerzi g. Franc Kozin za doktorja medicine. Mlademu doktorju — Daničarju — naše čestitke!
— Diplomirana sta bila včeraj na juridični fakulteti ljubljanske univerze gg. Marjan Brečelj in Dušan Smodej. — Iskreno čestitamo!

— Poroči se danes v frančiškanski cerkvi v Ljubljani gđe. Ernestina Gabrijela Mlakar, strokovna učiteljica, z g. Jankom Kostaniškom, trgovcem in gostilničarjem pri Sv. Martinu pri Vurbergu. Nevesta, ki je po dokončanih študijah vsa leta službovala na kmet. gosp. potujočih tečajih po Stajerskem, se je odpovedala državni službi, da se bo mogla popolnoma posvetiti obširnemu gospodinskemu krogu, ki jo čaka na njenem novem domu. Novoporočencema iskreno čestitamo!
— Iz državne službe. Za policijske stražnike I. razreda zvančnike I. položajne skupine so imenovani pri upravi policije v Ljubljani policijski stražniki II. razreda zvančniki II. skupine Franc Beltram, Alojzij Cvetrežnik, Jakob Homovec in Pavel Kavšek, pri predstojništvu mestne policije v Mariboru pa Franc Lutnik.

— Za eknomna javne ženske bolnišnice v Novem mestu je imenovan dosedanj vršilec dolžnosti ekonom g. Jakob Vuk.
— Iz odvetniške službe. Dr. Karel Šturm, odvetnik v Metliki, se je s 1. januarjem odpovedal odvetniški praksi. V imenik odvetnikov s sedežem v Ljubljani je bil vpisan dr. Ivan Vrtičnik.

— Iz železniške službe. Premeščeni so uradniki VIII. položajne skupine: Erker Ludovik, prometni uradnik, Grobelno, za šefa postaje Planina; Jeraša Ivan, šef postaje Bohinjska Bela, v Ljubljano glav. kol.; uradniki IX. položajne skupine: Strauss Ana, blagajnik voz. 1. in prtljage, Ljubljana glav. kol.; v prometno-komercialni oddelki: Salamon Franc, nadzornik brzojava, signalna delavnica Ljubljana, k progovni sekciji Maribor kor. prog.; Zakotnik Albin, prometni uradnik, St. Ilj, v Ptuj; Pilih Marija, oficial, Celje, v Ljubljano glav. kol.; Ketiš Janko, prometnik, Sv. Jurij, v St. Ilj; Černe Anton, prometnik, Ribnica, za šefa postaje Bohinjska Bela; Vihar Matilda, blagajnik voz. 1. in prtljage, Novo mesto, v Ljubljano glav. kol.; uradniški pri-

pravniki: Zvan Anton, Rogaška Slatina, v Sv. Jurij; Gregorč Miroslav, Ormož, v Ribnici; Šlibar Jernej, Zagorje, na Bled-Jezero; zvančniki I. kategorije: Dobraj Martin, sprevodnik, Ljubljana glav. kol., v Maribor glav. kol.; Bučar Alojzij, sklad, zvančnik, Trebnje na Dol., v Celje; Kremutz Jožef, brzojavec, Hoče, v Maribor glav. kol.; Podražaj Anton, desetar, Grosuplje IX. sekcija Ljubljana gor. dol. prog., v Škofjo Loko iste sekcije; Lilek Rudolf, zavičaj, Jesenice, v Maribor glav. kol.; Harič Alojzij, zavičaj, Celje, v Maribor glav. kol.; Dolžan Francisek, čuvaj prog., Sv. Lovrenč na Dol.-VII. sekcija Novo mesto, v Zabinco IX. sekcija Ljubljana gor. dol. prog.; Vrbinč Francisek, čuvaj prog., čuv. 5. Grosuplje IX. sekcija Ljubljana gor. dol. prog., v čuv. 72 iste sekcije.

Ostale vesti

— Neimenovan dobri prijatelj pok. dr. Ivana Perneta, ministrskega svetnika, je daroval namesto venca na pokopnišni grob znesek 1000 Din v dobrodelne namene. In sicer 500 Din za reveže na Trsteniku, 500 Din pa Vincencijevi konferenci v Ljubljani za revne akademike. Velikodušnemu dobrotniku, ki noče biti imenovan, bodi dobri Bog plačnik!

— Gasilska zajednica dravske banovine obveša s tem vse gasilske čete in župe, da je na predlog starišinstva Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije dovolilo ministrstvu za telesno vzgojo naroda z odlokom pod št. 4775 od 30. decembra 1933 izostanek rednih skupščin v letu 1934 z ozirom na kratko razdobje od izvršenih volitev upravnih in nadzornih odborov. — Predsedstvo Gasilske zajednice, Ljubljana.

— Pri pokvarjenem želodcu, vrenju v črevesju, slabem okusu, glavobolu, mrzlici, zaprtju, bruhanju in driski učinkuje že en kozarec naravne »Franz-Josef« grencice zanesljivo, hitro in ugodno. Znameniti zdravniki za želodčne bolezni izpričujejo, da se »Franz-Josef« voda za jedjo in pijačo preobložena prebavila izkaže kot prava dobrota.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 3 je objavljen »Zakon o dodatnem sporazumu k trgovinski pogodbi med kraljevino Jugoslavijo in republiko Avstrijo« in »Sestava oddelkov državnega sveta in njih področje za l. 1934«.

— Prepovedan tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej knjigo »Betten Angliai Bloadasai«, ki je izšla v Budimpešti, dalje knjige »Sittengeschichte des Hafens — des Teaters — des Proletariates — des Intimsten — von Paris — der Liebkosung und der Revolution«, ki so izšle na Dunaju, ter prospekt »Die östliche Küste der Adria«, ki je izšel v Benetkah.

— Dva ponesrečena z dežele. V Kranju je bil pri nekem pretepu ranjen 20letni Josip Zajec, sin posestnice iz Preseke pri Krapini. Nekdo ga je z nožem sunil v prsa, k sreči pa rana ni nevarna. — Na Zgornjem Jezerskem se je močno oparila s krompom po životu 26letna dninarica Uršula Polajnar. Oba ponesrečena so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Zemun dobi avtomatično telefonsko centralo. Na račun reparacij bodo postavili v Zemun najmodernejšo avtomatično telefonsko centralo. Namesto deset dosedanjih telefonskih linij, ki so boljše ali slabše omogočevale zvezo z Belgradom, bo sedaj postavljenih petdeset direktnih telefonskih zvez med Belgradom in Zemunom.

— Zalostna statistika iz Zagreba. V preteklem letu je dosegel Zagreb žalosten rekord. Ni manj kakor 300 poskušanih oziroma izvršenih samomorov je bilo na vsem področju mesta Zagreba. Najmlajši samomorilec je bil 12letni deček, najmlajša samomorilka pa 13letna deklica.

— Pri hemoroidni bolezni, zataganju, natrganih črevisih, abcesih, sečnem pritisku, otebelih tetih, bolečinah v križu, tesnobi in prsih hudem srčnem utripanju, napadnih omotice, prinaša uporaba naravne »Franz-Josef« grencice vedno prijetno olajšanje čisto tudi popolno ozdravljenje.

— Pri streljanju oslepel. Na drugi dan pravoslavne božice je kmet Nikola Božić v Krnjaku pri Karlovcu streljal z možnarjem. Možnar pa je eksplodiral in hudo ranil Božića in še dve drugi osebi, ki sta bili v bližini. Božić je hudo ranjen po licu in je izgubil obe oči, medtem ko sta ostala dva dobila hude opekline in rane po licu. Vse tri so neprejelali v bolnišnico v Zagreb.

— Volkovi napadli avtobus. Dne 8. t. m. zjutraj ob 5 je sredi ceste čakala topla volkova na avtobus, ki vozi med Lečevico in Splitom. Volkovi so se pritepli s planine Kozjak in se ustavili sredi ceste, kakor da bi čakali na svoje žrtev. Z avtobusom se je vozilo nekaj orožnikov in finančnih stražnikov, ki so začeli streljati na volkove, pa niso nobenega ustretili. Volkovi so se ustrašili streljanja in pobegnili na planino. Splitska lovška društva nameravajo s pomočjo kmetov napraviti pogon na to topla volkovi, ki po okoliških vaseh koljejo kmetom živino in povzročajo veliko škodo.

— Lastno stanovanje lahko kupite v solastnini v stanovanjski hiši! — Ponudbe sprejema: »Stavbna zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307.

Sport

K predavanju R. Kumpa o njegovem na novem delu »Ski«

Kdor vzame v roke Kumpovo knjigo »Ski«, bo na prvi pogled trdil — ta knjiga ni za začetnike. K temu mnenju bi si upal izreči par pripomb:

Za vse sportne panoge velja pravilo, da se jim je mogoče priučiti z vztrajno vajo, ki mora biti združena z natančnim opazovanjem gibov onih, ki dotično panogo sporta dobro obvladajo, in svojih lastnih gibov. Za smučanje je to mogoče predvsem na raznih smuških tečajih ali v bližini njih (opazovanje dobrih smučarjev). Saj vsakdo ve, da se bo smučanju več priučil na enem samem smuškem tečaju kot če prebere doma še toliko sportne literature o smučanju. — Tečaj pa so dragi in si jih more v današnji krizi le malokdo privoščiti.

Smučarji, ki imajo dobro voljo, spoznati smuško tehniko in jo tudi obvladati, pa more biti za praktično vajo v terenu uspešen pripomoček tudi dobra knjiga z nazornimi »skicami«. Se celo eno prednost imajo skice, in sicer more idealno narisati držo in gledalec si na njej lahko dobera ogleda držo telesa od petu do glave, dočim izvede smučar v naravi gib hitro in ga ni mogoče točno opazovati.

Natančno opazovanje skice nadomesti čitanje teksta, ki na široko opisuje, kako je treba izvesti dotični gib. Tega se je najbrže zavedal R. Kump in je v svoji knjigi z največjo skrbnostjo izdelal skice (ki so se mu v polni meri posrečile — avtor ni namreč samo dober smučar, temveč tudi izborni risar), dočim je tekst enostavno izpustil oziroma ga omejil na uvodno tolmačenje in kazalo. Bralec te knjige je torej prisiljen opazovati gibe telesa na skici. Iz izkušnje pa vemo, da nam ostane slika mnogo bolj v spominu kot pisana beseda. Zato sem mnenja, da si pri uporabi te knjige smučar mnogo hitreje obdrži v spominu poteze gibanja pri posameznih smuških likih, kot pri uporabi knjige s pisanimi tekstom. Je pa, še enkrat poudarim, potrebno res točno in zbrano opazovanje skic (n. pr. pete v večini slučajev pritiskajo na smuč — opuščenje tega je ena najbolj grobih napak začetnikov — itd. itd.).

Posebej je pozdraviti misel R. Kumpa, prirediti predavanje o svoji knjigi in na njem pokazati pristojnost to svoje delo. Na ta način bo mogoče sportni javnosti z njegova stališča pravilno oceniti to knjigo, ker sportni kritiki gledamo včasih preveč s »svojega stališča«.

Predavanje bo danes zvečer ob 20 v veliki dvorani hotela »Union«. Vstopnice: stojišča 3 Din, sedeži 8 in 6 Din se dobe že v predprodaji v Zvezni knjigarni nasproti pošte in pa pri Foto-Turist nasproti hotela Union.

Provenstvo jugoslov. akademске smučarske organizacije

za l. 1934, tek v dalj. na 13 km.

Ljubljana, 10. jan. 1934. Včeraj se je vršil pod pokroviteljstvom rektorja dr. Slaviča 1. del akademskih prvenstvenih tekem.

Start je bil radi goste megle šele ob 10 za streliščem. Na startu se je zbral cvet naših smučarjev: Šramel, Dečman, Jenko, Baebler, Palme in drugi. Startalo jih je skupno 12.

Zaradi goste megle nekatere markacije niso bile zadosti vidne, kar je nekoliko oviralo tekmovalce. Proga je vodila od travnika za streliščem proti večni poti, zavila z vsponom na Rožnik proti Mostecu, pred Mostecem zavila na Večno pot proti Dravljam in Podutiku. Pri Kamenitem mostu je zavila nazaj na Rožnik preko Drenikovega vrha h Čadu, kjer je bil cilj. Proga je bila dolga 13 km, višinske razlike skupno 300 m.

Prvi je startal točno ob 10.10 akademik Svetek Leo, njemu so sledili drugi v polminutnih presledkih. Prvi je privozil skozi cilj Šramel Bogi (startna števil. 10), tik za njim Dečman Tone (9). Sledili so nato: Jenko, Močnik, Bleiweis, Baebler, Svetek, Palme, Švigelj, Levičnik Dva sta izstopila.

Rezultat je sledeči: 1. Šramel Bogi (univerza Zagreb) 58:44, 2. Dečman Tone (univerza Ljubljana) 59:19, 3. Jenko Boris (univ. Ljubljana) 1:01:42, 4. Baebler Leo (univ. Ljubljana) 1:03:42, 5. Močnik Cveto (univ. Ljubljana) 1:04:05, 6. Bleiweis Jana (univ. Ljubljana) 1:06:51, 7. Palme Franc (univ. Zagreb) 1:08:24, 8. Švigelj Milan (univ. Ljubljana) 1:09:29, 9. Svetek Leo (univ. Ljubljana) 1:10:15, 10. Levičnik Miloš (univ. Ljublj.) 1:24:25.

To je bilo obnoveni birovo tekmovalce za udeležbo jugoslovanske akademске smučarske reprezentance na mednarodnih akademskih tekmah v Weigenu v Švici.

Tekmovalce v skokih je preloženo na poznejši čas, radi slabega stanja skakalnice pri Mostecu.

Vremensko poročilo JZSZ in SPD

a) telefonično po stanju dne 10. januarja ob 7 zj.

Bistrica-Bih. jezero: —10°, jasno, sneg srenj, snega 30 cm, smuka dobra — Bled-jezero: —10°, lahka megla, mirno, sneg srenj, snega 40 cm, 10 cm ledu, ki je grapav. — Kranjska gora, Rateče-Planica: —12°, barometer se dviga, jasno, mirno, sneg srenj, snega 120 cm, Vršič in Tanar 300 cm priča. — Kočevje: —6° pooblačeno, sankalnice uporabno, sneg srenj, snega 30 cm. — Pohorski dom, Maribor-ska in Ruška koča: —5°, jasno, mirno, sneg srenj, snega 30 cm, smuka ugodna. — Pesek: —6°, jasno, mirno, 50 cm priča, smuka ugodna, skakalnica uporabna. — Seniorjev dom: —6°, jasno, 50 cm priča, smuka ugodna. — Sv. Lovrene na Pohorju: —3°, jasno, mirno, 5 cm novega suhega snega na podlagi 60 cm, smuka idealna, skakalnica uporabna. — Ribnica na Pohorju: —3°, jasno, mirno, visoka megla, 5 cm novega suhega snega na podlagi 60 cm, smuka idealna. — Rimski vrelci: —4°, jasno, mirno, 5 cm novega suhega snega na podlagi 20 cm, suka idealna.

b) pismeno po stanju dne 9. januarja ob 7 zjutraj

Smučarski dom Ilirije v Planici: —12°, jasno, solnce, mirno, cca. 2 m snega, sneg srenj, smuka idealna. — Smučarski dom na Pokljuki: —7°, vreme krasno, mirno, 150 cm snega priča na trdi podlagi, smuka idealna, izgledi najboljši, smuka v planinah idealna. — Kaninik: —4°, megleno, mirno, 5 cm novega snega na podlagi 50 cm, sneg priča, smuka jako dobra, skakalnica uporabna, smuka v planinah idealna. — Bloke: —6°, jasno, veter sever, 10 cm novega snega na podlagi 50 cm, sneg priča in srenj, smuka dobra. *

Nadaljevalni smuški tečaj priredi SPD v bližini okolice Ljubljane od 15. do 20. januarja 1934, vsakokrat ob 15 popoldne. Udeleženci morajo obvladati plug in pluzni zavoj. Prijave sprejema pisarna SPD v svojih prostorih v palači »Grafike« (Masarykova cesta).

Smučarski odsek podružnice SPD v Prevaljah priredi dne 14. t. m. propagandno skakalno tekmo na novi skakalnici v Prevaljah. Skakalnica je odlična, zgrajena po najnovejših predpisih za skoke do 15 m. Za najlepše skoke gosta in domačina sta razpisani nagradi. Prijave za tekmo je poslati naj-

Naznanila

Ljubljana

1 »Ljubljana« ima drevi ob 8 pevsko vajo. Va bim vse članstvo k točni udeležbi, da moremo izvršiti svoje načrte. Pevovodja.

1 Nova igra »Mali Parizan« na odru Rokodelskega doma. To ljubko igro, ki družijo resnobo s šalivostjo, bomo videli v nedeljo 14. t. m. ob pol-osmih zvečer v Rokodelskem domu. Predprodaja vstopnic je v soboto zvečer od 6—8 in v nedeljo od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Za predstavo nova igre je veliko zanimanje.

1 Podmladek Jadranske straže na l. državni realni gimnaziji priredi 14. januarja t. l. v trgovskem domu svojo akademijo. Zacetek ob pol 17. Vabljeni so vsi, posebno dijaški starši!

1 Predavanje SPD o Montblanku in Materhornu. Vstopnice za predavanje gđe. Francke Mohorčič in g. A. Kopinšek, ki bosta v petek, dne 12. tega meseca ob 20 pripovedovala o svojem vzponu na imenovani dve gori, se dobe v predprodaji in sicer sedeži po 6 Din, stojišča po 3 Din v pisarni SPD, palača Grafike, Masarykova c., telef. 2963.

1 Oktet »Ljubljanskega Zvona« bo na koncertu »Ljubljanskega Zvona« dne 15. februarja 1934 ob 20 v Filharmonični dvorani zapel tri najlepše pesmi A. Hajdriha in H. Volarica. So to biseri slovenske kvartetne literature in so poslušanja vredni. Vsem prijateljem lepe pesmi obisk koncerta toplo priporočamo! Vstopnice v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

1 Ljubljanski sportni klub sporoča svojim članom, da se vrši njegov redni občni zbor v petek 26. t. m. ob 20 v posebni sobi gostilne Činkole z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

1 Kino Kodeljevo. Jutri ob 8 bo slavnostna premijera najnovejšega češkega zvočnega filma »Dobri vojak Švejk«. V glavni vlogi Saša Rašilov. Kljub premijeri bodo cene iste kot do sedaj.

1 Skupina bojevnikov Ljubljana-Trnovo ima svoj občni zbor to nedeljo ob 10 dopoldne v prostorih gostilne Soklič pred konjskojico. — Odbor.

1 O bodočnosti človeštva s fizikalno kemičnega vidika bo drevi ob 20 v dvorani Delavske zbornice predaval g. prof. dr. I. Plotnikov, svetovna kapaciteta na polju fizikalne kemije. Vstopnina: sedež po 6 Din, stojišča 4 Din, za dijače 2 Din.

1 »Večer Jadranske straže« v Unionu 20. t. m. Sodelujejo narodne noše iz vse Jugoslavije. Prijatelji morja in ljubitelji neprilichne zabave, ne zamudite lepe prilike! Vstopnina 10 Din za osebo, 25 Din za družino 3 članov. Vstopnice lahko kupiš še danes v JS — Tyrševa cesta 14 ali pri Tičarju v Selenburgovi ulici.

1 Esperantski krožek v Ljubljani otvori v ponedeljek, dne 15. januarja, ob 20 v palači »Grafike«. V. nadst. trimesečni esperantski tečaj po »C« metodi. Vodi ga bo diplom. učitelj esperanta.

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rimska c. 24 in dr. Kmet, Tyrševa c. 41.

Maribor

m Magdalenci imajo danes zvečer sestanek na odru!

m »Navaden vojak« na odru Danice. Daničarji vprizorijo v nedeljo ob petih popoldne na društvenem odru trodejansko šaloigro »Navaden človek«.

m V studentski ljudski univerzi predava dr. Josip Vrtovec o boleznih ušes, ust in zobovja.

Celje

c Pevsko društvo »Celjski Zvok« bo priredilo v najkrajšem času koncert. Ker je čas do koncerta zelo kratko odmerjen, stvarno je pa treba temeljito našteudirati, zato se pozivajo pevci in pevke, da se pevskih vaj udeležujejo redno in točno.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Četrtek, 11. januarja: »Komedija zmešnjav.« Red Četrtek.

Petek, 12. januarja ob 15: »Cvrček za pečko.« Dijska predstava. Cene od 5 do 14 Din.

Sobota, 13. januarja: »Kulturna prireditel v Črni mlaki«. Izven. Znižane cene.

Opera

Začetek ob 20

Četrtek, 11. januarja: »Boheme.« Red C.

Petek, 12. januarja: Zaprti.

Sobota, 13. januarja: »Jenufa«. Premijera. Red A.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 11. januarja ob 20: »Scampolo«. Prvič.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademkinj v stolnici ima v petek 12. januarja ob pol 7 shod. Vse vabljeni!

Poizvedovanja

Kdo pogreša? V posvetovalnici Jug. tiskarne čakajo lastniki: en dežnik, en črn in en šarast šal za moške. Lastniki naj se zglase v tajništvo poleg posvetovalnice.

kasneje do 12. t. m. odseku s prijavnino 10 Din. Tekmovalce se prične ob 14. Za prireditel vlada veliko zanimanje.

SK Bloke priredi dne 14. januarja 1934 veliko klubsko tekmo na progi 15 km za naslov klubskega prvaka SK Bloke za leto 1933-34. Pred glavno tekmo se vrši otroška tekma od 7—15 leta na progi 3 km. Glavna članska tekma je krožna ter vidna z ene točke, zatorej ena najbolj zanimivih tekem te sezone. Obenem opazujemo na medklubsko tekmo, katero priredi SK Bloke na svenico.

ZSK Hermes (službeno). Seja centralnega odbora bo drevi točno ob 20. Pozivajo se vsi gg. odborniki, da se iste zanesljivo udeležijo. Referenti naj predložijo svoja poročila. Redni letni občni zbor kluba bo v nedeljo, dne 28. januarja 1934. Kraj in čas bo javljen naknadno. Poziva se vse članstvo, da pravčasno poravnava vse članarine do občnega zbora, nima pa istem pravice glasovanja. — Gl. tajnik.

Nemec Sievert in njegov rekord v desetboju. Svoječasno smo poročali, da



Najmanjši otrok v Londonu je gotovo Jean Patricia Taylor, ki je tehtal ob rojstvu 1 funt. Londončani so za tega junaka takoj zvedeli in se neprestano zanimajo za njegovo zdravje

Ameriški tihotapci si znajo pomagati

Mogočne organizacije ameriških tihotapcev alkohola so morale računati z novimi razmerami. »Mokra« doba jim je vzela dosedanj zaslužek. Vrgli so se zdaj na prodajo bencina in gazolina, ki nese tem več, saj opeharijo poleg vsega državo za predpisani davek. Nakupili so v ta namen lastne petrolejske vrelece, imajo lastna skladišča s stotisoči sodov, lastne železniške in pomorske cisterne in tovarne avtomobile. Država ima že zdaj milijardne izgube. V New Yorku samemu prodaja 7500 od 30.000 obstoječih avtomobilskih črpalk samo vtiho-tapljen bencin in gasolin. Isto razmerje vlada povsod. Državna policija je brez moči. Zato je zadnjič žrtvovala zveza lastnikov petrolejskih vrelcev 750.000 dolarjev za pobijanje nove tihotapske industrije, ki resno ogroža blagostanje dosedanjih »petrolejskih kraljev«.

Za eno sliko 150.000 frankov!

Mednarodna zbornica umetnostnih izvedencev je sklenila na svojem letnem obnem zboru v Parizu, da bo na novo uredila borbo s ponarejevalci slik, starin in sličnih predmetov. Ta sklep je nujna posledica velike spretnosti omenjenih sleparjev, ki delujejo z vsemi znanstvenimi pripomočki in so poplavalili svet s svojimi izdelki kakor nikoli poprej. Zbornica je sklenila, da bo objavila listo »praktičnih izvedencev«, ki bodo odločali v vseh spornih vprašanjih. Izvedenci se bodo obračali na znanstvenike samo v izredno težkih primerih, toda učeniaki bodo imeli zgolj vlogo posvetovalcev. To načelo je posledica neštevilnih zmot uglednih zgodovinarjev, kemikov in drugih univerzitetnih strokovnjakov, ki trdovratno branijo napačno stališče kljub ugovorom »praktikov«. Iz tega vzroka so izgubile stolnice v Bourgesu, Chartresu in Feuchampsu dragocena poslikana okna XIII.—XV. stoletij, ki so bila ukradena in prodana v Ameriko. Pariški starinar, ki mu je zaupalo ministrstvo za umetnost restavracijo slik na oknih, je redno prinašal nazaj samo sijajne ponaredbe. Znanstveniki, ki so zastopali ministrstvo, so vselej potrdili njih pristnost. Med tem so romali izvirniki v Ameriko. Šele zdaj, ko so preprosti obiskovalci stolnic po dolgem boju opozorili oblasti na tatvine, je ugotovila policija krivce in tudi zvedela, da je plačal znani ameriški založnik Hearst za šipe s sliko »Bega Zidov iz Egipta« XV. stoletja 150 tisoč frankov.

Z avskultacijo je začel prvi Francoz Laennec. Seveda je bil takrat ta način preiskovanja bolnika še malo razširjen. Izpopolnil ga je Skoda, ki mu je dal anatomsko podlago in še danes avskultacija silno pomaga pri določevanju bolezni.

Mir in pokoj nesrečnim rudarjem



Na pokopališču v Oseku kopljejo grob 13 rudarjem. Ostalih 140 je bilo za vedno pokopano v rudniškem rovu

„Morsko kačo“ so filmali!

Zmaja je videlo 150 ljudi - Ali je kit ali krokodil?

Zgodba o »morski kači« je torej resnična? Zgodnja poročila iz Londona trde, da ne more biti nikakega dvoma več, da v globokem škotskem jezeru Loch Ness, o katerem gre glas, da ne vrže na dan nobene svoje žrtve, živi žival dvoživka, ki je doslej znanosti neznana in ki ji pravijo morska kača. Poročila so celo še bolj podrobna in navajajo, da živi v tem jezeru več takih živali. Jezero Loch Ness je v zvezi z Oceanom. Ze stoletja se od roda do roda podeduje pripovedka o strašni živali, ki da živi v tem jezeru. Cerkvena kronika poroča, da je leta 564 sv. Kolumba obudila življenju moža, ki ga je vodna žival umorila. Poslej se pripovedke o tem vodnem zmaju venomer ponavljajo. Toda pred 6 meseci je zopet šel v svet glas, da so ljudje v jezeru ugledali v vodi zmaja. Vsi protesti znanstvenikov, češ, da živi morska kača samo v fantaziji prenapetih in lahkomišelnih, so bili zaman.

Ze julija lanskega leta je Jurij Spicer opazoval strašno žival na suhem. Vsaj on tako trdi. Tudi žena poštnega uradnika Reida pravi, da je videla v jezeru žival podobno konju, ko se je vozila z avtobusom iz Huitedfielda v Foyers. Dan za dnem so se nato javljali ljudje, ki so trdili, da so zmaja videli. Doslej je že 150 ljudi priseglo, da je videlo zmaja. Neki Anglež, znan po svojih lovih na divje zveri v Afriki, se je spčetka delal norca iz vseh, ki so zmaja videli, toda končno je strašno žival sam ugledal v družbi svojih hčera. Zmaja je opazoval 40 minut in po njegovem mnenju ni mogoče te živali uvrstiti med doslej znane živalske vrste. Končno se je drznemu filmskemu operaterju celo posrečilo, da je žival filmal. Podrobnosti se na je-

govih slikah sicer ne vidijo, vendar kažejo slike, da se žival v resnici giblje in da nikakor ne more biti drevo, ki je morda v vodi okamenelo.

Po popisu raznih očitkov, ki se v glavnem čudovito krijejo, je žival podobna morskim zmajem iz kredne dobe. Mnogi ne izključujejo, da nasledniki »zavrov« še danes živijo v morskih globinah. Le od časa do časa jih morda morski potresi dvignejo in poženo v obalne vode. Pred nekaj tedni so na primer na vzhodno-ameriški obali videli podobnega zmaja. Poročila pravijo, da je našemu zmaju na Škotskem silno podoben. Poleti so našli truplo velikanske živali, ki je doslej še nismo poznali in učenjaki so jo nazvali morskega slona.

Bližnja bodočnost bo pokazala, ali so ta poročila resnična ali ne, ali so se očitki varali, ali so morda žrtve sugestije. Kakor vselej, so znanstveniki tudi ob tem primeru silno skeptični. Večina je mnenja, da gre morda za kakega kita. Neka stara dama je na primer rekla, da je to čisto navaden krokodil, ki je pred 50 leti zbežal iz nekega veleposestva v bližini in se naselil v jezeru. Toda bogve, morda pa bosta imela prav Jules Verne in Conan Doyle in morda je res na svetu še marsikaj, česar naša veda še ni razložila in ugotovila. O Škoti gre glas, da so hladni in trezni ljudje, zato je malo verjetno, da bi se dalo 150 ljudi varati, da bi podlegli halucinaciji. Značilno je tudi, da se popisi, kakršne so podali Škoti o zmaju v jezeru Loch Ness, neverjetno krijejo s popisi morskimi zmajev, ki so jih videli mornarji in drugi potniki na širnem morju. Po vsem tem je zelo verjetno, da »morska kača« res živi.

Črno jezero pogoltnilo 9 ljudi



Pretekli teden se je na Francoskem visoko v gorah, v Vogih dogodila silna nesreča. Počila je vodovodna cev, ki dovaja vodo iz Belega jezera (Lac Blanc) v Črno jezero (Lac Noir). Nenadoma je električno centralo ob Črnem jezeru poplavila voda. Vse se je zgodilo tako hitro, da sta se iz elektrarne rešili samo dve ženski. Jezero je pogolt-

nilo ravnatelja elektrarne, še nekega drugega inženjerja ter več mehanikov. Skupno je našlo smrt v vodi 9 ljudi. Nesreča se je pripetila ponoči ob 11. Zunaj je divjal strašen vihar in naletaval je sneg. Nesreča doslej še ni podrobno pojasnjena. Vse kaže, da so jezovi ob spodnjem jezeru odpovedali. Potapljači so doslej izrekli eno truplo iz jezera.

Napoleonova postelja v Londonu

Gospodična R. Birnie, ki je hranila Napoleonovo posteljo iz mahagonija, narejeno v stilu Empire, je darovala to starino londonskemu muzeju. Postelja je bila prej last grofa Roberta Montesquieu. Napoleon sam jo je daroval gospej Montesquieu.

Sam si je naredil rakev

Iz Češkoslovaške poročajo o mični zgodbi mizarja Bartha, ki je izdeloval krste. Kakor navadno, je tudi tisti dan zbil krsto in legel vanjo, da bi jo pomeri. Njegov sin se je pričel šaliti in peti mrtvaške pesmi, kakor da bi oče v resnici umrl in da bi ga nesli pokopat. Oče se je nato zopet dvignil iz krste, povečeral in šel spat. Toda drugi dan so našli mizarja mrtvega. Zadel ga je srčna kap. Sin ga je položil v isto rakev, ki jo je prejšnji dan oče preizkusil.



Helena Wills, ki si je priborila svetovno prvenstvo v tenisu. Če bi držala mesto dveh psičkov v naročju dva otroka, bi bilo vsekakor bolj razveseljivo!

Niagara krvavo rdeč

Slap Niagara uživa svetovni sloves. Njegova voda je belo-zelenkasta in se veličastno spušča v globino. Nenadoma so tamkojšnji prebivalci opazili, da je slap postal krvavo rdeč. Od daleč se zdi, kakor da bi to bila velikanška zavesa, ki visi nad reko. Izvedenci so izjavili, da povzročajo rdečo barvo peščena zrnca. Verjetno je, da se je na nekaterem mestu struga reke izpreminila in da voda s tistega mesta odnaša rdeča zrnca, ki ji dajejo to krasno barvo.

Francoz se zaveda svojih pravic

Ali ima gledališka uprava pravico smatrati lastnika znižane vstopnice za drugorazrednega obiskovalca, ki se mora zadovoljiti s slehernim sedežem? Pariško sodišče je letos rešilo to načelno vprašanje v korist zastopnikov. Francoske uradniške zadruge delijo svojemu članstvu znižane vstopnice s pravico do neprodanega sedeža. Neki obiskovalec je šel s soprogo v gledališče, plačal za dva sedeža na temelju slične izkaznice 32 frankov ter dobil samo dva zasilna stola na hodniku. To mu ni bilo všeč in je zahteval dva boljše sedeža, ker je videl dosti nezasedenih naslanjačev v parketu. Blagajnik mu je odvrnil, da mora biti zadovoljen z vsakim sedežem za ta denar, ki ga je bil plačal. Obiskovalec je vložil tožbo in sodniki so osvojili njegovo stališče. Priznali so, da imajo enake pravice vsi gledalci v dvorani. Uprava ne sme zapostavljati gledalcev z znižanimi vstopnicami, ker itak deli slednje prostovoljno sama. Vztrajnemu zastopniku je gledališče vrnilo 32 fr. in plačalo še 1000 fr. odškodnine za zamujeno predstavo. Gledališka uprava je morala tudi poravnati sodnijske stroške.



Zena Staviska pred krasnim avtomobilom ki je bil v trenutku, ko je bil ta na tekmi v Cannes, odlikovan zaradi svoje lepote



Razburjena množica pred mestno posojilnico v Bayonne, ki jo je Stavisky z ravnateljem Tissierom ogoljufal za velikanške zneske

KULTURNI OBZORNIK

Obračun Tkzo. akademski slog slovenskega jezika neumljivo?

Eden izmed tukajšnjih Rusov je pred nedavnim v manjši družbi govoril o zanimivem dogodku, ki se ga spominja še iz Petrograda. Skupina likovnih umetnikov je tam priredila umetniško razstavo. Za udeležbo na razstavi je bil določen tudi pogoj, da naj umetnina predstavlja vihar na morju. Torej podobno omejitve kakor svoj čas na razstavi Madame v Ljubljani. Hladi sem okoli, je rekel, in ogledoval razstavljene like. Kar opazim neke gručo strmečih opazovalcev in krenem tja. Slika je predstavljala razburkano morje, aredi valov pa se je zibal lesen kol, ki je nanj bil laz žebijem pribita prazna sardelna škaf. »Tega pa ne razumem. Kakšen pomen naj bi to imelo?« je podvomil nekdo. A ga je sosed takoj zavrnil, čes: »Brez nič ne bo, saj bi je drugače sploh ne razstavili tukaj!« Ostali so se brž pridružili njegovemu mnenju, zvedavo ogledovali sliko in se pomilovalno ozirali na prvega, ki nima nobenega smisla za umetnost in si povrh še javno drzne tako govoriti.

Na to sem se spomnil, ko sem o praznikih listal po pravkar končanih letnikih Književnosti, Besede, Časa, Doma in sveta, Sodobnosti in Ljubljanskega Zvona, skratka naših vodilnih revij za umetnost, slovstvo in sodobna vprašanja. Bogata in pisana žetev onega leta! Pesmi, povesti, članki, razprave, eseji in pestri razgledi s kritiki ter poročili. Razmeroma plaho število kulturnih delavcev na globoko reže vedno nove brazde v njivo slovenske kulture in moramo jim biti hvaležni. Prenekatero stvar sem z resničnim užitkom ponovno bral, od marsikaterih člankov pa sem še hitreje končal nego prvi pot med letom. Prvih nekaj stavkov sem s težavo pregledal, potem pa nisem več mogel. Do malega enak občutek sem imel ob pregledovanju nekaterih knjig, antologij in zbornikov, ki so izšli v preteklem letu. Dognal sem, da marsikaterim rečem ne morem prav do dna. Nekaterih »globokomunov« pisanih razmišljanj namen namreč ni, da bi bila razumljiva povprečnemu zemljanu in se danes menda tiskajo samo zavoljo lepšega, ker nekaj za ugod mora biti. Videti je, ko da uredniki nimajo dovolj odporne aile in se boje zamere ali pa imajo pred avtorji takšnih »ostruminih« člankov manj utemeljeno spoštovanje. Odkritostna statistika bi namreč pokazala, da imajo take reči vedno manj bralcev in da gre velika večina kar mimo njih.

Dasi štejem med svoje lastnosti — morda po krivem — precejšnjo mero potrpežljivosti, pa moram reči, da me je dostikrat stalo mnogo truda, če sem se hotel priklopiti do osrednjega jedra, kolikor sem namreč o njem sploh da govoriti. Saj je bilo takšno pisanje nekaj časa celo pri Nemcih in Francozih v navadi, a so že zidavni napravili križ čez njih. Toda kar se tam ni obneslo, se utegne pri nas! Zato vzmimo med staro šaro Erjavca, ki nam je še danes neprekosljiv mojster v opisovanju »Domskih in tujih živali«, proč z zgodovinarji po vzoru Stareta in Grudna! Premalo ali nič ni v njih nerazumljivega modrovanja, zato je ne spadajo v sodobni vek.

Takšna na žalost je danes miselnost nekaterih članke in kritikov. Kuhajo in kuhajo in kar čez noč pošljejo v svet neprekušeno testo, ki se zlasti za uvodna mesta včasih kar prileže. Potem zmanj ugiblje, da-li je pisec tako močno pod vplivom izvirnika, da ne more pisati bolj razumljivo in dati svojemu članku vsaj nekoliko domnevnega vonja in barve. Morda po meni, da na tak način še najlaže zakrije svoje neurejeno mišljenje in duševno uboštvo. Da se pišeči še sami med seboj ne razumejo, dokazujejo številne in dolgovazne polemike po naših listih. Najbolj nevarni so pa takozvani ideologi, recimo, mladinskega ali kakšnega

drugega gibanja. Seveda je treba računati z razmerami. Večkrat se namreč zgodi, da se kdo po tej ali oni poti sam priklopi do uredništva in v taknem primeru bi bil sleherni odpor naravnost ganljiv. Je čisto človeško, da ima vsakdo najrajši svojega otroka, ki ga za vsako ceno rine naprej.

Prehudo bi tudi grešil, kdor bi hotel kar vse vprek obsoditi in mnenje o načinu današnjega pisanja kratko in malo posplošiti. Nasprotno! Naši mesečniki imajo odlične sodelavce, ki so moderni in kljub temu pišejo kar se da preprosto, na vsak način pa umljivo, da jih resnično bereš z užitkom. Naj jih samo nekaj navedem: France Koblar, Josip Vidmar, France Aleš, Tine Debeljak, Karel Dobida, Izidor Cankar, Stele Ušeničnik, dr. Anton Breznik. Pa bi lahko navedel še celo vrsto imen. Ali ti ljudje niso moderni? In Spektorski, ali ni z »Zgodovino socialne filozofije« sijajno dokazal, kako se da umljivo razpravljati tudi o najtežjih vprašanjih? Za strokovne knjige in časopise je seveda umevno, da se v načinu obravnavanja ne morejo ozirati na širše občinstvo. Tako bi vsaj po mojem mnenju pisal dr. Breznik svojo razpravo o časniki slovensčini čisto drugače v kakšnem strokovnem glasilu nego jo je v Domu in svetu. Toda prav v taki obliki pa se je nekaterim najbolj priljubila od vsega branja v zadnjem letniku tega lista. O neki kritiki je pa že dr. Pregelj pred leti zapisal, da mu je bolj zrcalo kritika samega nego kritiko- vanega dela, kar edino bi pa od nje vsakdo upravičeno pričakoval.

Upam, da mi nihče ne bo podtikal namena, da hočem deliti odklapanja, saj so danes zaradi preoblegala dežja postala močno vodena. Te pravice nimam niti si jo ne lastim. Sem namreč samo kot bravec navedel nekaj ugotovitev. Naj omenim samo »Književnost«, ki si nekam po nedolžnem lasti odličen naslov za znanost in umetnost. Glede posameznih uvodnikov pa tudi »Besedo«, ki bi morala nuditi krogom, katerim je namenjena, nekoliko umljuje in manj jasnovidnosti (Hellscherer!) zahtevajoče stvari.

Res je tudi, da so to po večini leposlovno umetnostni listi, da nimajo zabavnega značaja in zahtevajo potemtakem resnega branja. In rečem, da sem dostikrat očital samemu sebi, če nekaterih stvari nisem dobro razumel ali jim celo po daljšem prizadevanju nisem mogel prav do jedra. Pa sem iz radovednosti nekoga pobral, kaj misli o tem ali onem članku. Rekel mi je: »Oh, takšnih stvari sploh ne berem. Sem že poskusil, pa se mi je uprlo.« In nekdo me je zavrnil, čes, da rebusov ne rešuje več, da je to delal, ko je bil otrok, zdaj pa da ima pametnejšega opravila dovolj. Taki in podobni odgovori iz ust resnih, starejših akademikov so me res presenetili. Če tako sodijo ljudje, o katerih po pravici sklepam, da so že marsikaj prebrali v svojem življenju, so moji pomisleki čisto upravičeni.

Umetnostne revije, čeprav računajo samo z razumnim kot čitateljem občinstvom, naj bodo okno, skozi katero se more človek z nekoliko dobre volje razgledati po kulturnem, socialno-gospodarskem ter političnem življenju doma in zunaj. V ta namen pa morajo prinašati vseskozi jasno pisane članke, ki bodo razumljivi slehernemu izobraženju, četudi ni doma v dotični stvari. To mora upoštevati vsakdo, ki mu gre resnično le za to, da ga ljudje s pridom bera in torej tudi razumejo. Glasnik kakke ideje mora to imeti vedno pred očmi, če mu je res na tem, da ljudem posreduje naplajn jasnost in stvarih, o katerih piše. Sicer bodo njegovi proizvodi vselej podobni tisti pesmi, ki ji je bil neki zloben urednik premetal kitice in jo objavil, ne da bi s tem utrpela kaj škode.

Josip Murn-Aleksandrov: Izbrani spisi

Uredila Trdina Silva. Zbirka »Slovenski pisatelji«. Izdala Tiskovna zadruga. Ljubljana, 1933. — Skoro istočasno, ko je izšla Jugoslovanska knjigarna »Slovensko sodobno liriko«, smo dobili tudi izbor boljših Murnovih pesniških in proznih del, katere je skrbno uredila in s temeljitim uvodom pospremila profesorica Trdina. — Trideset let je poteklo, odkar smo dobili v Prijateljevem uredništvu zbirko Murnovih »Pesmi in romane« (s krasnim uvodom), ki pa so danes seveda že antikvarna redkost, torej je bila prepotrebna nova izdaja, ki bi mogla biti radi večje časovne odmaknjenosti umetniško bolj pravilno ocenjena in vsestransko pojasnjena. Kakor vidimo, je avtorica res izbirala iz velikega števila objavljenih in še neobjavljenih Murnovih pesmi in sicer dosti kritično; radi časovne razporedbe pesmi pa se živo čuti M. umetniška rast prav od začetnosti, vplivaj na samobitne moči. Uvod, ki je zelo obširen in za katerega je porabila urednica premnogo žive priče in izperala skoro vse pisane vite, nam pokaže predvsem čas, v katerem je nujno začela nastopati slovenska moderna, dalje zunanje in notranje življenje pesnikov, njegovo umetniško oblikovanje in rast. (Za sodobnike je ta uvod tudi zategadelj zanimiv, ker ima žive priče v nekaterih ljubljanskih osebnostih, ki so globoko posegale v pesnikovo življenjsko pot.) Na vsak način pa je najpomembnejši oni del uvoda, ki razčlenja Murnovo umetniško tvornost, katere je žlaškovi vplive zapadnih, zlasti pa ruskih pesniških veličin, a se končno izoblikovala na podlagi slovenskega besednega bogastva, narodnega izročila in duševnosti, do najsubtilnejše osebne lirike Murnove, kakor je ni pred njim še noben Slovenec dal. Kakor Koljevo, katerega je M. z ljubeznijo prebrala, je opel slovensko zemljo in kmetu »vso idiliko, ki je je v kmečkem kraljestvu toliko; s tem se je (za tisti čas) naprej in najbolj otresele neživljenjskega dekadenizma, ki je v začetku dušil vse štiri prave slovenske moderne. Murn je slovenski pesnik, ki je zajel ne le slovensko zemljo z vso njeno intimnostjo in lepoto, marveč slovenskega človeka sploh. Zatorej smo veseli njegove druge predstave slovenski javnosti, ki je prvo le še izpopolnila. Skrbno urejena knjiga bo nedvomno mnogo koristila tudi dokončni, znansveni izdaji, ki jo bo izvala prihodnost. Kljub nekaterim pomankljivostim, ki jih ima knjiga (da niso vsi ti skani viri o Murnu izbrani itd.), moramo biti veseli, da nas ni zopet kak tuje prehitel s študijo o našem človeku Silva Trdina in ostala kljub ljubizmi do pesnika vseskozi stvarna risarica vse njegove biti.

Glasbena literatura

Zbori. Izšla je zaključna številka IX. letnika ter prinaša v književnem delu članek in seznam o Oskar Devovi zapuščini. (V. Peruzzi) in končno še pestro drobjanje. — Glasbena priloga prinaša iz Devove zapuščine sveženj različno obdelanih narodnih motivov. Moskim zborom je

namenjeno največ, prišli pa bodo do svojega tudi mešani zbori in solisti; še zlasti, ker je imel Dev srečno roko za prijetno zvočnost. — Zbore, ki jih urejuje Zorko Prelovec, najtopljeje priporočamo tudi v novem letu.

I. Grbec: Sonatina za klavir. — V Zagrebu je izšla — in sicer v samozaložbi skladateljevi — skladba za klavir, namenjena v prvi vrsti glasbeni pedagogiji. Skladatelj se je podredil mladinski zahtevam in zložil v obliki sonatine (4 stavki) prav prijetno skladbo na osnovi srbske narodne motivike. Stil skladbe se podreja dogmanim zakonom v formalnem in harmonskem smislu, je samobiten v načinu skladateljevega osebnega prekušavanja narodnega blaga. Skladbi nedostaja mestoma edinele arhitektonske napetosti. Ker je delo pisano prozorno in smiselno, bo prav dobrodošlo mladini in ga priporočamo tudi našim glasbenim šolam. (Naroča se pri avtorju: Zagreb, Račkoga 6-IV. Cena 25 Din.)

V cerkveno glasbeno produkcijo je posegel mladi skladatelj Josip Zrimšek, absolvent naše orglarske šole. Po zbirki mašinskih pesmi, ki jih je pred dobrim letom izdal, je dal javnosti sedaj še zbirko blagoslovov. (Vse pesmi se dobe v Jug. knjigarni in pri skladatelju Zg. Hrušica 38. cena 20 Din.) Na splošno moramo skladbam priznati talentirano osnovo, čeprav je izraz še tradicionalen in deloma neokreten. Utegnejo pa pesmi po svoji prijetnosti cerkvenim zborom dobro služiti.

Breda Šček: V Nazaretu roža raste. V zadnjem času tako plodovita skladateljica nam je postregla že zopet z novo zbirko. Sedaj z 12 poljudnimi pesmimi Materi božji za mešan zbor. — Skladateljice so po svetu pač redko seane in z ozirom na to je treba delu priznati zanimivost. Pa tudi sočno znanje, če že ne pristne samobitnosti. — Lepa naslovna stran je delo Toneta Kralja. (Partitura stane 35 Din.)

★

Knjiga v Angliji. Iz letnega poročila angleških knjigarnarjev je razvidno, da je domača knjižna produkcija leta 1933 izredno narasla. Zdi se, ko da tam gospodarska kriza polagoma pojenja. Preteklo leto je namreč izšlo 15.022 knjig, kar je v primeri z l. 1932 — 14.834 — znamenje nekoličnega prirastka. Ljudje hero bolj kakor kdaj prej, pravi poročilo. Zanimiva je statistika, po kateri knjigah ljudje najbolj segajo: pred vsem po gospodarskih, verskih, življenjskih in pravnih, manj pa po filozofskih in vzgojeslovnih.

François Mauriac o svojem ustvarjanju: Menim, da je sreča za romanopisca, če je katoličan, prepričan pa sem, da je za katoličana zelo nevarno biti romanopisec.

Moje posebno znamenje je, menim, da vključim v roman, ki v celoti obravnava čustveno, božjo milost; pa ne iz želje po sakralnem, marveč iz svojega svetovnega nazora in — ker sem prepričan, da je usodnost nas vseh, da ži-

Gospodarstvo

Zasluge našega delavstva

je padel za tretjino v primeri z l. 1930

OUZD je sestavil letno statistiko za leto 1933. Iz te statistike posnemamo, da je povprečno število zavarovancev padlo od 77.653 na 75.564. Od leta 1931 na 1932 je bil padec znatnejši. Največje je bilo število zavarovanih delavcev l. 1930 s 97.688. Povprečna dnevna mezda je znašala leta 1923 20.55 Din, in je do leta 1930 narasla na 26.45 Din, nato se je 1931 zmanjšala na 26.21, 1932 na 24.38 in lani na 23.23 Din dnevno. Delalijska kriza v letih 1925 in 1926 se pri mezdah ni poznala tako kot zadnja tri leta najnovejša kriza.

Celokupna letna mezda članov OUZD predstavlja dohodek delavstva (večine) v Sloveniji. Dohodek od dela je padel od 1930 na 1933 za 238 milj. ali za skoro tretjino, kar jasno kaže obseg naše gospodarske krize.

Celokupna letna zavarovana mezda je znašala (v milijonih Din)

1923	455	+87
1924	485	+30

Trgovinska pogodba z Italijo

Včeraj smo na kratko poročali o glavnih obri-sih novega trgovinskega sporazuma med našo drž. in Italijo, ki je bil podpisan dne 4. t. m. v Rimu. Kot smo že dejali, je urejen sedaj naš izvoz živine v Italijo po kontingentih, katerih višina zaenkrat še ni znana, najbrž pa ne bo tako visoka, kot je bil do še nedavnega naš izvoz v Italijo. Italija se hoče namreč tudi na tem polju osamosvojiti ter dati svojim državam — političnim prijateljcem večje ugodnosti.

Drugo poglavje pa tvori naš les. Položaj našega lesnega gospodarstva je kritičen. Glede lesa se ni nič izboljšalo v našo korist, čeprav so to zahtevali vse naše gospodarske organizacije in je to zavedno opozoril na sedanja pogajanja tudi v Nar. skupščini gl. tajnik Zbornice za TOI Mohorič. Ob enem pa nam daje veliko misliti včerajšnja vest Neue Freie Presse, da se bo povečal kontingent za izvoz avstrijskega lesa v Italijo. V zvezi s tem je vedno bolj pereče pri naših trgovinskih pogajanjih vprašanje ekspertov. Z ozirom na stevilne zunanje-trgovinske interese naših krajev bi bilo potrebno, da se pri vseh pogajanjih pritegnejo eksperti, ki dobro poznajo tudi naše razmere.

Drugeče nismo dali Italiji nobenih koncesij za uvoz italijanskega blaga k nam. Pač pa je naša delegacija dosegla opustitev doseganja vezave pri carini za laneno olje in tako bo avtonomna minimalna carina povišana od 20 na 30 zlatih dinarjev.

★

Nova radiopostaja v Dalmaciji. Ker je radijska postaja v Belgradu dobila novo aparaturo, pišejo listi, da bo zgrajena nova oddajna postaja v Dalmaciji ali pri Splitu ali pri Dubrovniku.

Zimski knjižski tečaj v Preski pri Medvodah. V torek, dne 16. januarja 1934 ob pol 5 zvečer se na slovesen način odprli zimski knjižski tečaj v postopju nove drž. osnovne šole v Preski. Tečaj bo brezplačen ter bo trajal šest tednov.

Reorganizacija »Steg«. Priv. oest.-ung. Staats-eisenbahngesellschaft na Dunaju bo oddala svoje udeležbe posebni družbi: »Comp. Européenne de parties patien industrielles«. Ta holding družba bo imela sedež v Monakovem; glavica znaša 26 milij. francoskih frankov. Poleg dosedanjih udeležb Stega bo nova družba dobila tudi udeležbe večinskih delničarjev »Steg« in s tem večino v družbah Resita in Sartin (Belgrad). »Steg« je imela doslej od 450.000 delnic brodske tvornice vagonov 225.000 in od 50.000 delnic »Sartida« 10.000.

Brezposelnost pada. Mednarodni urad dela je sestavil statistiko nezaposlenih za jesen 1933 (primerja jo z jesenjo 1932). Padlo je število nezaposlenih v teh-le državah: Anglija, Belgija, Čile, Kanada, Gdansk, Danska, Estonka, Finska, Irsko, Japonska, Holandija, Nemčija, Portugalska, Romunija, Letonska, USA in Jugoslavija (samo uradni podatki borz dela). Nasprotno pa je še narasla brezposelnost v teh-le državah: Bolgarija, Češkoslovaška, Nova Zelandija, Norveška, Palestina in Poljska.

Amerika bo kupila rusko produkcijo zlata. Iz Washingtona poročajo, da nameravajo USA kupiti rusko letno produkcijo zlata (za 50 milijonov dolarjev). V zameno pa Rusom dobavljali druge proizvode.

Svetovna produkcija zlata je bila po količini leta 1933 manjša kot leta 1932. Največji producent: Južna Afrika je dal lani 11 milj. unč zlata (1932 11.55, 1931 10.87 milij. unč); zmanjšanje pa je v glavnem pripisovati štrajku, ki se je začel proti koncu leta.

Borzo

Dne 10. januarja 1934.

Denar

Narasli so Bruselj, Newyork, Pariz in Trst. Praga in Curih sta ostala neizpremenjena. Amsterdam, Berlin in London so pa ponutili.

Avstrijski siling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9.15 na zagrebški po 9.09 in na belgajski borzi po 9.08 in 9.05. — Grški boni so notirali v Belgradu 34—35 (35).

Ljubljana. Amsterdam 2299.85—2311.21, Berlin 1359.03—1369.83, Bruselj 795.79—799.73, Curih 1108.35—1113.85, London 186.30—187.90, Newyork 3647.16—3675.42, Pariz 224.21—225.33, Praga 170.12—170.98, Trst 300.13—302.53.

Promet na zagrebški borzi 52473 Din. Curih. Pariz 20.2375, London 16.85, Newyork 330.75, Bruselj 71.80, Milan 27.12, Madrid 42.60, Amsterdam 207.65, Berlin 122.90, Dunaj 72.78 (57.75), Stockholm 86—90, Oslo 84.65, Kopenhagen 75.25, Praga 15.34, Varšava 58.05, Atene 2.95, Carieard 2.50, Bukarešta 3.05.

London. Pariz 85.1875, Newyork 5.0975. Zlato je v Londonu naraslo na 127-1.

vimo v borbi med mesom in milostjo... (Die Welt im Wort.)

Fotomater, mesečnik za foto in kino umetnost je začel tretji letnik v nekoliko apremnejni redakciji. Urejuje ga sicer dosedanj urednik strokovnjak prof. ing. L. Novak, vendar je notranja oprema in razdelitev snovi mnogo boljše kakor lani. Izredno posrečen je tudi ovitek, ki s svojo enostavnostjo napravila prijeten vtis. Iz vsebine omenjamo aktualne članke o portretni fotografiji, o izboljšavanju kontrastnih negativov, o barvni fotografiji itd. Številne slike, zlasti štiri celostranske povečavate pestrost, tako da je list res bogato opremljen.

1925	481	+4
1926	567	+26
1927	576	+6
1928	649	+73
1929	726	+77
1930	765	+39
1931	722	-47
1932	563	-154
1933	527	-41

Končno naj zabeležimo še veliko naraščanje zaposlenih žensk. Odstotek ženskih zavarovancev je znašal 1932 27.32% vsega delavstva, do leta pa je narasel na 38.05%. Vzroke je iskati v razvoju tekstilne industrije, nazadovanju gradbene stroke, zlasti v zadnjih letih, med splošnimi vzroki pa bi lahko našli še cenejše delo žensk, uvajanje strojev, katerim lahko streežijo ženske.

OUZD je mnenja, da so glavne težave krize že za nami ker slabi nazadovanje delavskih plač in zaposlenosti že narašča. Leta 1934 bo pokazalo boljše rezultate kot preteklo leto in leto 1932.

Vrednostni papirji

Tendenco za državne papirje je bila čvrsta. Narasli so tečaji 7% inv. pos., agrarijev, posebno pa begluskih obveznic. Promet je bil in je znašal: vojna škoda 500 kom. in begl. obveznice 50.000. Nadalje je bilo zaključenih 20 delnic Priv. agrarne banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 54 den., agrariji 29 den., vojna škoda 296 den., begl. obv. 40 den., 8% Bler. pos. 39 den., 7% Bler. pos. 37 den., Narodna banka 7% pos. Drž. hip. banke 52 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 54 den., agrariji 29—30, vojna škoda 296.50—297 (298, 290, 289), 4. 287—290, 6% begl. obv. 41—42 (40), 8% Bler. pos. 39.50—40, 7% Bler. pos. 37—38, — Delnice: Priv. agr. banka 237—240 (235, 236), Osi. ljev. 130 bl., Impex 50 den., Trboveljska 120—125.

Belgrad. Narodna banka 3.860—3.900, Priv. agr. banka 240—241 (241, 237), 7% inv. pos. 58 den. (58), agrariji 29—30, vojna škoda 297—297.50 (298, 296.75), 2. 293 zaklj., 3. 291 zaklj., 6% begl. obv. 42—42.25 (42, 39), 7% Bler. pos. 37.50—38 (37.25, 37), 8% Bler. pos. 38.50 den., 7% pos. DHB 55.50—56.50 (56).

Zitni trg

Pravoslavni božični prazniki so minuli in bo treba počakati še do njihovega leta. Šele tedaj je upati, da bo trg več ali manj oživel in se bo pokazala nova tendenca. Drugače je trg mrtev: ni no dovoza in ne povpraševanja.

Ljubljana. Pšenica sr. 78-79 kg 137.50—140, bar. 78-79 kg 137.50—140, bč. 78-80 kg 140—142.50, koruza 125—127.50, umetno sušena 115—117.50, za januar 122.50—125, moka bč. 0g 240—245, lan. 270 do 255.

Živina

Mariborski sejem, 9. jan. 1934: Prigananih je bilo 11 konj, 14 bikov, 158 volov, 356 krav in 11 telet, skupaj 550 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli (1 kg žive teže) 3.50—3.75, poldebili voli 3—3.50, plemenski voli 2.75—3.75, bikji za klanje 3.50—3.75, glavne krave debele 2.25—3.50, plemenske krave 1.75—2.75, krave za klobasarie 1.75—2, molzne krave 2—2.25, breje krave 2 do 2.25, mlada živina 3.25—4, teleta 4.50—5. Prodanih je bilo 239 komadov, od teh za izvoz v Italijo 26 komadov. — Mesne cene: Volovsko meso l. vrste 1 kg 10—12, II. vrste 8—10, meso od bikov, krav telic 5—7, telečje meso l. vrste 14—16, II. vrste 10—12, svinjsko meso sveže 10—16 Din.

Kože

Kvaliteta je letos odlična zaradi ostre zime. Povpraševanja je malo, posebno, ker vlada glade nakupa Amerike negotovost. Cene so v Zagrebu sledeče: kune zlatice komad 550 Din, belice 450, vidre 200—250, lisice briske 180—200, poljske 120 do 140, dihurji 70, divje mačke 60, jazbeci 55, ververice 6, zajci 5, krli 1 Din.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 11. januarja: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Nega dojenčka (dr. Konvalinka-Tavčar) 18.30 Srbohrvaščina (dr. Rupel) 19.00 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 19.30 Plošče po željah 20.00 Prenoš iz Belgrada: Koncert 22.00 Čas, poročila, radiojazz.

Petek, 12. januarja: 11.00 Solška ura: Smučanje (Janko Slicherl) 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Plošče 18.30 Predavanje Narodne odbrane 19.00 Sokolsko 19.30 Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka) 20.00 Prenoš iz Dunaja: Missa solennis 22.00 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi

Četrtek, 11. januarja:

Belgrad: 17.00 Schubertove pesmi 20.00 Ruske narodne pesmi poje ruski zbor 21.30 Beethoven: Sonata za violino in klavir 21.35 Narodne pesmi z orkestrom — Dunaj: 12.00 Radijski orkester 17.15 Koncert za sopran in klavir 20.10 Koncert madjarske narodne glasbe — Davenport: 19.30 Preludiji in fuge od Bacha 22.35 Koncert za sopran in čelo — Milan: 17.10 Komorni koncert 21.00 Prenoš iz opere — München: 14.20 Koncert solistov 17.30 Vokalni koncert 19.00 Nemška kantata 21.20 Operetna glasba — Praga: 10.10 Koncert vojaške godbe 16.00 Radijski orkester 17.25 Vokalni koncert 20.30 Proslava 50 letnice Narodnega gledališča v Pragi 22.25 Smetanove kompozicije za klavir — Rim: 17.00 Vokalni in instrumentalni koncert 20.40 Moderna italijanska glasba — Varšava: 16.55 Vokalni koncert 20.00 Lahka glasba.

Petek, 12. januarja:

Belgrad: 19.35 Beethoven: Missa solennis z Dunaja. — Zagreb: 21.00 Orientalna glasba 21.30 Vokalni solistični koncert. — Dunaj: 17.05 Schubertove pesmi 19.35 Beethoven: Missa solennis 22.05 Radijski orkester. — Berlin: 19.00 Koncert orkestra z zborom in solisti 20.05 Koncert. — Budimpešta: 18.30 Orkestralni koncert 17.30 Samspevi 18.30 Vokalni koncert 19.30 Prenoš iz opere. — London: 20.00 Vojaske godbe 22.00 Orkestralni koncert. — Milan: 20.30 Pesmi 21.00 Simfonični koncert. — München: 12.00 Orkestralni koncert 17.50 Vokalni koncert 20.10 Koncert 22.45 Koncert šleske filharmonije. — Praga: 17.05 Koncert godalnega kvarteta 19.30 Kavalir z rožo, opera, R. Strauss. — Rim: 16.00 Koncert tria 20.40 Instrumentalni in vokalni koncert. — Varšava: 16.55 Pesmi in arje 17.20 Vokalni koncert 20.15 Koncert filharmonije.

